DIALOGURI CU PARINTELE ARSENIE PAPACIOC

DESPRE CĂLUGĂRIE

Părinte, este bine să îndrumăm pe cineva la călugărie?

Este bine să le explici marea valoare a vietii de mânăstire si să-i lasi să mediteze singuri.

Sunt unii care nu pot lua hotărârea singuri. Asteaptă să le zici tu: "Hai, du-te!"

Păi, nici nu trebuie. Acesta este un urias drum pe cont propriu. Când zice: "Mă duc!" si "Nu mă duc!", înseamnă că nu este bun de mânăstire. Când i-a venit focul, i-a luat inima foc, frige, si fuge încotro îl cheamă.

Un frate a vrut să se ducă la mânăstire. Avea si viată îmbunătătită, avea si avere. A vândut-o, si-a făcut bocceluta si a plecat. Când a ajuns la marginea satului si-a adus aminte că mai are de pus la punct o chestiune. Si s-a întors a mai stat o bucată de timp.

Vă spun, când te-ai hotărât să te duci la mânăstire, nu te mai uita înapoi! Dracul este în stare să angajeze toată lumea de pe pământ să te întoarcă! Si dacă te-ai dus, face orice ca să te scoată din mânăstire. Asa de mare este monahismul!

Iar si-a făcut bagajul, iar a ajuns la marginea satului si iar a uitat ceva nefăcut acasă. Si s-a întors din nou si, la marginea satului, s-a dezbrăcat în pielea goală, a aruncat totul de pe el, si fugi si fugi înainte la mânăstire! Ati văzut dracii! Dumnezeu i-a descoperit staretului ca să deschidă portile mânăstirii pentru atletul lui Hristos. Staretul astepta si el să vadă, si când a văzut... Vedeti, se aprinsese inima în el. Deci, nu se poate să vină cineva cu "Mă duc" si "Nu mă duc". Vă spun, la mânăstire se duce numai dintr-o necesitate sufletească, dintr-o nebunie pentru Hristos. Dacă nu e, încep ispitele mânăstirii si nu rezistă fratele respectiv.

Asta trebuie să urmărească cineva. Pentru că sunt un soi de ispite extraordinare, cărora nu le rezisti usor, ci doar dacă ai plecat cu focul în inimă. Si la mânăstire sunt veniti neformati, needucati, si depinde si de motivul initial din care au plecat. Nu se merge la mânăstire dintr-o înaltă ratiune stiind că e foarte bine -, ci dintr-o necesitate sufletească.

Foarte mult urăste satana mânăstirile. Numai faptul că stai aici nu-i convine dracului. Aici, fratele sau călugărul se mai adaugă, se îmbunătăteste. Ca o găină care stă pe o grămadă de grâu si nu are cum să moară de foame. Mai ciuguleste si ea ceva.

La mânăstire faci tăierea voii. Ne numim părinti si maici pentru că ne nastem pe noi însine prin tăierea voii. Deci, suntem părintii propriilor noastre nasteri. Putin lucru este să slujesti lui Dumnezeu si Maicii Domnului toată viata? Un pai dacă ridici de jos, pentru Hristos îl ridici: primesti plată. Putin "ozon divin" vine peste cel din mânăstire? Noi trăim prezentul. Si dacă trăim prezentul, recuperăm trecutul si cucerim viitorul. Noi trăim momentan; nu am grija "ce voi face mâine?" Dacă trăiesc astăzi bine, si mâine este harul lui Dumnezeu peste noi. Astăzi am trăit bine, mâine trăim iar bine. Deci, problema unei zile este problema unui timp foarte îndelungat. De asta m-a făcut să spun: orice clipă înseamnă un timp si orice suspinare poate fi o rugăciune.

Poate veni gând să pleci la mânăstire, ca să fugi de lupta pe care ti-o dă lumea aici?

Păi, nici nu te primeste mânăstirea. După ce ai biruit totul, vii la mânăstire. Dacă nu ai reusit acolo, aici, la mânăstire, cum poti să birui? Spune Mântuitorul: Dacă Eu vă spun niste lucruri omenesti, si nu le pricepeti, cum o să pricepeti dacă v-as spune lucruri ceresti?

Eu sunt plecat de vreo cincizeci de ani, sunt extrem de multumit, mi-e frică să spun că sunt fericit, dar spun: ce-as fi făcut eu în lume? Făcusem ceva arte, ca să-mi arăt talentele, dar toate aceste lucruri nu aveau nici un fel de sământă de viitor, decât satisfactii momentane. Problema care se pune este ca în fiecare zi să putem cuceri vesnicia. Ăsta este idealul. Aveam gândul să ajung ceva în viata mea, profesor; dar acesta nu este un ideal, e un scop omenesc. Idealul este să slujesti la ce e mai înalt posibil. Dacă tu nu stii că slujesti lui Dumnezeu, Care e vesnic, ai să te împotmolesti. Trebuie să fii atent:

"Stai, că asta nu tine de vesnicie. Asta nu o fac". Dacă vii la mânăstire, putin lucru este? Bucuri pe Dumnezeu cu pozitia ta toată viata! N-avem noi motive sâ fim bucurosi? Că zice Sfântul Ioan Carpatiul: "Să nu mai fericiti pe nimeni, călugărilor, numai pe voi să vă fericiti!" Si dacă intri la mânăstire, ferească Dumnezeu să nu mai stai! Cazi anatema! Intrarea la mânăstire este intrarea în rai, si iesirea de la mânăstire este plecarea din rai.

Când m-am dus la mânăstire era iarnă, iar la Cozia se făcea Vecernia în trapeză. Si m-a pus pentru prima dată, începător, m-a pus să citesc catisma de la Vecernie. Si am început să citesc. Am citit. Un părinte, Ghervasie: "Ascultă, frate Anghele! De unde stii să citesti?", pentru că el nu stia carte. "Eu asa m-am născut, părinte. Nu stiu de când!" M-am umplut de un mare folos. Si am stat de vorbă cu un domn, mult mai târziu, care dorea să facă niste mânăstiri după placul lui, nu după traditia noastră crestină ortodoxă, care au înteles-o foarte putini. Domnule, si i-am spus întâmplarea cu Ghervasie: "Uite cine a tinut monahismul, un nestiutor de carte, care era un mare trăitor în inima lui si trăia monahismul întreg prin el". Si acum îl pomenesc pe Ghervasie, ca un mare exemplu care mi s-a dat, deci ca un mare învătat. Pe mine nu mă interesa să cunosc "tipic si la inimă nimic". Pe mine mă interesa să intru într-o permanentă legătură cu Dumnezeu.

Sfântul Ioan Scărarul consideră lepădarea de lume prima treaptă a urcusului duhovnicesc. Este necesară lepădarea de lume pentru orice crestin, sau numai pentru călugări?

Sfânta Scriptură este pentru toată lumea, cu pasaje speciale pentru monahism: Cine lasă tată, mamă, frati..., cine ia crucea si-Mi urmează...", e altceva. Vrei să fii desăvârsit? Atunci îti recomand aceste lucruri. însă lepădarea de lume poate să fie si în sufletul unui mirean, în sensul că îsi vede de mântuirea lui si se tine de Hristos cu orice chip. Deci, si pentru el este valabilă lepădarea de lume, de patimi.

Noi, călugării, nu ne lepădăm de lume într-un sens exclusiv. Noi dorim cu orice chip ca lumea aceasta să fie ajutată de Dumnezeu, si dacă ne punem în situatia de rugători pentru lume, aceasta înseamnă că suntem alături de Hristos, deci, cândva si undeva ne putem numi "mântuitori". Deci, nu desconsiderăm lumea. Nu există pustnicii valabile dacă nu ai toată lumea în inima ta! Toată lumea aceasta strigă cu orice chip: "Ajutor!"

Dacă răsare, te miri cine, si îsi asumă rolul de dăruitor al lui Hristos si rugător pentru lume, acela este Cel ce este. Asa că lepădarea se referă si la cei din lume. Dacă însă e vorba să schimbi locul, nevointele, mentalitătile, atunci lepădarea se referă numai la monahi, dar cuvântul este valabil si pentru laici. Pentru că acest cuvânt al Sfântului Ioan Scărarul l-a citit multă lume laică si s-a întrebat: "Ce să fac?", si atunci, vrând-nevrând, s-au oprit de la anumite porniri rele. Si nu numai atât, a vrut să se împlinească si cu ceva bun. Si atunci el s-a folosit de cuvântul acesta, laic fiind:

"Du-te în lume si vezi ce-ti mai trebuie", a zis Dumnezeu unuia care a întrebat: "Ce-mi mai trebuie, Doamne, ca să fiu desăvârsit?" Si l-a trimis în lume. Si l-a găzduit un oarecare ins cizmar. Cizmarul l-a primit cu mare plăcere, cu mare bucurie cizmar care câstiga ce câstiga si împărtea banii la săraci, la biserică si la gospodăria lui; care mergea noaptea la biserică si, spre uimirea celui ce-l urmărea, i se

deschideau usile bisericii singure, si el nu stia că este urmărit. Si era laic. Avea sotie si copii. Fată de curiozitatea aceasta a lumii, as vrea să întreb: unde se găseste Antonie cel Mare? Unde se găsesc nevoitorii? Marii rugători unde se găsesc? In împărătia lui Dumnezeu! Si unde se găseste acesta? Va să zică, este, mi se pare mie, deasupra multora. Si era laic.

Sigur că Scriptura priveste pe toată lumea. Că dacă spune: "Dati la săraci", spune laicului si..., dacă spune: Nu vă îngrijiti de ce veti îmbrăca, de ce veti mânca, se referă la toată lumea.

Asa că, dragul meu, viata monahală este o viată cu totul deosebită, e o intrare în cer, cin îngeresc, iar îngerii sunt gelosi pentru că noi luptăm în trup cu neputintele trupesti ca să mentinem o identitate îngerească! Asta e altceva. Este aspectul desăvârsit. Se ating cote înalte, în situatia care se ating, însă nu e problemă ratională. Este mai mult o problemă de afectivitate. Dar Scriptura se referă la toată lumea. Toată lumea a primit cele zece Porunci. Toti trebuie să aibă o modestie, o dragoste pentru celălalt, pentru că spus este că monahul înseamnă un crestin bun. Deci, orice om, când a plecat la mânăstire, era un crestin oarecare, dar a râvnit dincolo de dimensiunile omenesti: a vrut o înfrânare, a vrut o dăruire a tuturor simturilor numai pentru Dumnezeu.

In ce constă lepădarea de lume? Tocmai în aceasta constă: să doresti foarte mult să iei crucea si să o porti cum a purtat-o Mântuitorul pentru mântuirea lumii, într-o formă de nebunie pentru Hristos. Te duci acolo unde te poti pierde ca să te poti găsi, în sensul prefacerilor totale prin tăierea voii; care e o mare bătălie, o luptă cu Dumnezeu, Care a creat vointa liberă; si noi trebuie să fim împotriva acestei creatii. A creat vointa liberă, ca să ne tăiem vointa liberă. Si atunci, în lupta cu Dumnezeu, Dumnezeu cere să fie biruit, si-L birui, lucru pe care nu poti să-l faci în lume. In lume trebuie să-ti asculti, să-ti sustii voia ta, să mergi după ordinea lucrurilor, să păstrezi o armonie în sat, în oras -, dar la mânăstire te desfiintezi, ca personalitate omenească, si te înfiintezi în personalitate îngerească. Si atunci înseamnă că tu, pierzându-te, te poti găsi. Este cel mai mare lucru posibil, când omul, creatia lui Dumnezeu, poate fi în stare a pleca din lume în monahism, indiferent unde, în obste sau în pădure! As recomanda obstea, pentru că în pădure trebuie să ai o iscusintă extraordinară, de tipul aceleia a Sfântului Ioan Scărarul si a tuturor sfintilor care au trăit în pustie.

Eu sunt frate rasofor si am făcut bordei împreună cu un monah tânăr, pentru a trăi în pădure. Ce părere aveti?

Ce bordei, dragul meu? E tot un fel de a fugi de ascultare! De ce nu faci din chilia ta bordei sau celulă de închisoare pentru că se desfiintează ceea ce există deja ca lucru consacrat: mânăstirea, mai ales că Sihăstria vă dă posibilitatea să simtiti gustul acesta al mânăstirii si crucea, adică să duci ce nu-ti convine, să-ti tai voia. Este foarte lăudat de Dumnezeu faptul că te nevoiesti în mânăstire, fără să exagerezi: "Atâta pot, Doamne!" "Bine. Bucură-te că esti scris în cartea cerurilor!" Atâta pot pentru că, sigur, si darurile sunt împărtite. Dar nu este permis să stăm nepăsători cu orice chip fată de viata noastră, care e dată de Dumnezeu singură numai pentru Dumnezeu.

In concluzie, ceea ce caracterizează călugărul este tăierea voii, nu pustnicia, pentru că atunci faci ce vrei tu, si nu primesti plată. De aceea se numeste "cin îngeresc", nu pentru că trăiesti izolat, pustnic, ci pentru că-si taie voia călugărul.

In ziua de azi sunt călugări care ironizează tocmai acest lucru asupra căruia Sfintia Voastră insistati: ascultarea.

Nu discutăm de cazuri izolate si de dracul care dă axiome din acestea. Te-ai eschivat de la tăierea voii, esti abătut si nu sporesti. Nu esti nimic.

Este o scuză munca care se face, căci este epuizantă?

Ascultarea nu se măsoarâ cu puterea. Dacă-i vorba să se vină cu aceste scuze, vin si eu cu alte contraargumente. I s-a spus unui frate: "Du-te repede dincolo de fluviu!" Si când s-a repezit în apă, un crocodil l-a luat pe spate si l-a trecut. Ascultarea nu se măsoară cu puterea. Ascultarea este ascultare de la Dumnezeu trimisă. Dacă spun că nu se poate, că poate să fie o serie întreagă de impedimente si persistă ascultarea, taci si te duci, chiar dacă mori: " Cine ascultă de voi., de Mine ascultă!" Acolo este Hristos, unde te cheamă economul! Il chema economul, iar fratele se uita în Sfântul Altar, unde erau Sfintele Taine. Si a zis fratele: "Doamne, du-Te de la mine, că asa cere ascultarea!"

Dacă este un frate bolnav si nu poate să facă ascultarea care o primeste?

Ai libertatea să-i spui staretului. Dar a zice "Nu mă duc, că nu vreau", este cea mai mare greseală! Trebuie vorbit cu economul, cu staretul, chiar si duhovnicul intervine să-i schimbe ascultarea cu ceva ce poate face.

Care trebuie să fie atitudinea credinciosilor fată de monahi atunci când vin la mânăstire? De asemeni, cum trebuie să se comporte monahii fată de mirenii care se închină în mânăstire?

Mirenii trebuie să-i cinstească pe călugări cu orice chip, pentru că sunt persoane dăruite, binecuvântate, iar călugării trebuie să-i bucure pe oamenii acestia, să-i sfătuiască să-si tină credinta. Si unii si altii să nu vorbească de rău, găsind defecte colo si colo. Călugării nu sunt desăvârsiti, sunt în devenire, sunt în formare, dar stau acolo, cum zic unii Sfinti Părinti, mari trăitori: "Să mănânce când le foame, să

doarmă când le somn, numai să stea acolo!" Pentru că numai statul acolo este deja o nevointă. Deja el se numeste călugăr. Acestia nu pot fi numiti călugări prosti, ci mai putin nevoitori. Dar la toată lumea i se cere un lucru categoric, să nu vorbească de rău, pentru că această nevointă este mai mare decât canonul, metaniile si toate celelalte. Nu vorbi pe fratele tău de rău, pentru că criteriul de judecată va fi iubirea. Când vorbesti de rău te încadrezi la crimă. Deci, unele din marile nevointe călugăresti sunt: statornicia si a nu vorbi de rău.

Dacă vin mirenii, să ne bucurăm, că se folosesc si ei si, dacă se poate, să se folosească mai mult de miscarea ta, decât de vorbele tale. Pentru că nu a zice, ci a misca, înseamnă a ajunge. Să se folosească de felul de a fi al monahilor. "Fratilor, nu vreau să pierd timpul cu voi. Bine ati venit la noi! Folositi-vă, este slujbă! Bucurati-vă! Si iertati-mă, căci sunt în ascultare!"

Dacă trebuie si cum trebuie să facă monahul misiune, si dacă acest lucru nu contrazice lepădarea de lume?

Depinde ce misiune i se dă când e trimis în lume. Pentru ce este trimis în lume? Să propovăduiască, să cerșească, sau altele. Nu prea sunt de calitate aceste trimiteri. Dar să se poarte cu orice chip cuviincios peste tot, cu smerenie, să nu smintească lumea. Nu prea recomandăm trimiterea în lume. Aceasta a fost una din marile slăbiciuni ale monahismului nostru: să cerșească în lume, să bată din poartă în poartă. S-au folosit cei care au fost plecati, dar nu este o poruncă folositoare lumii.

Se poate împlini sufleteste monahul într-o mânăstire de oras?

Nu se pune problema, pentru că nu ne interesează unde ne găsim. Ne interesează cum ne găsim, unde ne găsim: care este lucrarea inimii noastre, care e interiorizarea noastră! Nu contează unde. Pot să fiu pe o piatră, pot să fiu în pădure. Impărătia cerurilor este în noi. Bineînteles, vei primi plată pentru că respingi toate aceste lucruri exterioare si nu le primesti, pentru că ai fost în foc si nu te-ai ars. Da. Mai mare eroism este să zici: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-mă pe mine, păcătosul!", când esti înconjurat din toate părtile de ispite, decât dacă ai fi liber, scutit posibilitătilor de căderi în păcate. Alungi gândurile cu rugăciunea, cu ajutorul lui Dumnezeu, nu cu puterea proprie.

Să se stie de la început, ca răspuns la toate întrebările: numai harul lui Dumnezeu te ajută! Să fii vrednic de harul acesta, în sensul că te smeresti, ca să prisosească harul în tine. Bineînteles să nu te afli acolo din voia ta, cu voia ta. Când te arunci într-un loc unde nu stii ce urmează, nu stii ce-i acolo, si "Ce-oi păti, oi păti!", atunci se numeste hazard, nu mai este eroism.

Nu-l costă putin orice neblagoslovenie, pe oricare neastâmpărat. Si e discutată libertatea lui, pentru că unde nu e blagoslovenia staretului, nu e har.

Cum poate un călugăr să existe într-un spatiu ca aici, unde vietuiti cuviosia voastră?

Sunt lucruri care pot fi întelese de toată lumea. Toată pustia, cum vă spuneam despre Ierusalim, toate, dacă vrei să le trăiesti mereu cu tine împărătia cerurilor fiind întru tine -, oriunde ai fi, fii cu trezvie, si esti în pustie. Am gustat cât am gustat si din viata de pustie, si m-a folosit foarte mult. Dar contactul acesta permanent cu lumea ajută: mai mult găsesti Scriptura aici. Pentru că dacă au si o evlavie la tine, este foarte mare lucru, pentru că cuvântul tău este ultimul, cuvântul tău este ascultat.

Când s-a dus la Sihăstria o credincioasă, i s-a spus acolo că eu vin definitiv la Sihăstria; în momentul acela a lesinat pe loc. Sihăstria într-adevăr este mânăstirea mea de metanie. 0 visez zi si noapte, m-as referi mai putin la amintiri, cât la împrejurările care mi s-ar crea pentru o viată linistitoare. Însă, este o mare greseală, ca dezertare, ca descalificare, cum am zice: să pleci de pe front. Trebuie să stii să fii prezent în pustie, în mijlocul lumii fiind!

Mai întâi de toate sunt convins că, oriunde am fi, suntem cu voia lui Dumnezeu, nu suntem fără voia lui Dumnezeu. Eu mă lupt din răsputeri să-mi întipăresc în fiinta mea că nu se poate face nimic fără Dumnezeu. Nu există nimic la întâmplare, dacă spune că "nu se miscă fir de păr fără voia Mea", si dacă acolo unde te găsesti ai reusit să faci o unitate crestină, să ai o multumire sufletească, considerând că suntem oameni de constiintă, atunci nu poti să părăsesti locul, si nu poti să zici că Dumnezeu nu te-a ajutat. Pentru că toti suntem nepregătiti, oriunde am fi, doar cu harul lui Dumnezeu facem ce facem. Este o fugă de Dumnezeu când lumea se desprinde de locul în care luptă. Dacă ar întelege că nu face nimic fără voia lui Dumnezeu, ar fi mult mai prezenti, s-ar simti foarte bine, chiar în suferintă, chiar pe cruce.

Este, de asemenea, o greseală, să fugi de propria suferintă. Niciodată nu te poti elibera cu adevărat, decât atunci când lupti, când esti prezent pe cruce. Si s-o accepti cât se poate mai mult, mai desăvârsit, precum Mântuitorul a acceptat-o.

Care trebuie să fie pozitia monahului fată de ceea ce îi aduce nou lumea în acest secol: tehnica, modernismul?

La toate monahul le dă toată atentia posibilă, dar nu până acolo încât să-si schimbe pozitia lui de monah, adică să depăsească tinuta lui monahală.

Bunăoară, pe mine, un frate al meu după trup, după ce am fost călugărit si a văzut aspectul ceremonial de acolo, a venit la chilia mea era la Mânăstirea Antim si m-a întrebat asa (lucru de care m-am folosit foarte mult, si este si ca un răspuns la întrebarea frătiei tale): "Părinte, am voie să vorbesc cu sfintia ta?" el era mai mic decât mine ca ani si nu era un învătat, era un băiat crestin trăitor. Si eu i-am răspuns: "Ai voie, dar să tii cont că eu nu prea am voie!"

Pentru ce motive este permisă plecarea călugărilor din mânăstire?

Mai întâi, sub nici un motiv. Numai dacă în mânăstire este o lucrare anticălugărească: curvii certuri, bătăi, si călugărul e expus să accepte aceste lucruri, atunci se poate duce în altă parte. Dar asa ceva nu există.

Dar venirea femeilor în mânăstire nu este un motiv?

Numai dacă intră în chilia lui să doarmă cu el acolo, atunci spune: "Eu nu pot să stau în chilie cu asa ceva, că e o ispitâ directă!"

Dar nu doar că a venit în mânăstire; au arhondaricele lor, au rânduiala lor. Si peste tot este la fel la momentul istoric în care trăiesti, nu istoria de pe vremea Egiptului (Sfântului Antonie cel Mare): să fii stăpân pe tine, pentru că altfel nu ai să scapi de ispite. Pe urmă, îti spun eu: poti să te duci în pustie în pădure, si gândurile de curvie, dacă vin si te ispitesc, te fac praf!

Nu-i curătenia în felul acesta, cu fuga. Nu te faci famen fugind, ci luptând!

Sunt unii duhovnici care dau voie la frati să plece din mânăstire pe motiv că intră femei, este bine?

Este o mare greseală! Doar staretul are putere; de blagoslovenie când vrei să pleci din mânăstire Altfel asculti de duhovnic: să fii moral, sau te poate opri de la împărtăsit. Cel care pleacă fără blagoslovenia staretului, mai departe îl ia Dumnezeu în primire, că-l iubeste; si nu-l trânteste imediat, dar pe undeva schioapătă.

Repet: numai dacă te dă afară staretul, sau dacă îti bagă femei în chilie esti îndreptătit să pleci. Nu doar că a intrat în chilie să-ti ceară o binecuvântare sau să facă un pomelnic, ci dacă e repartizată să doarmă cu tine acolo, în cameră. Dar si atunci trebuie să spui: "Mutati-mă din chilia asta, dacă i-ati dat-o femeii ăleia!" Si nici atunci nu trebuie să te grăbesti să pleci, asa de mult să tii la statornicie. Pentru că plecarea din mânăstire e un fel de usurătate: să scapi nitel de rigoarea ascultărilor din mânăstire. Te duci în altă parte si dai iar de ispite, mai mari. Si acolo te tine mila lui Dumnezeu, nu te mai tine pozitia ta.

Când mă duc până la Sihla, iau blagoslovenie de la duhovnic, nu de la staret. Este bine?

Esti hot, furi! Nimeni nu poate să-ti răspundă în mod corect, decât asa: ai nevoie de blagoslovenia staretului oriunde te-ai duce.

Eu, dacă am o bucurie la vârsta mea, este că nu am făcut un pas fără blagoslovenie.

În cazul în care merg si cer sfat episcopului sau staretului, dar neputinta mea mă face să-l clevetesc, pentru că sunt tulburat de ceea ce mi-a spus, ce să fac?

Dacă te-ai dus să ceri un sfat la un episcop sau unui staret al lui Dumnezeu, răspunsul vine dela Dumnezeu prin acel episcop sau staret. Dacă nu ti-a convenit, atunci să stii că pe Dumnezeu l-ai clevetit. Deci, duceti-vă la omul pe care îl tine Dumnezeu acolo. Nu interesează faptele lui; nu ne interesează că bem vin dintr-un pahar de pământ sau de cristal, vinul e tot vin. Harul este har si nu pentru vrednicie stă el acolo, ci pentru harul pe care i l-a dat Dumnezeu, iar noi la harul acela trebuie să apelăm. Dumneata te duci să ceri un cuvânt de folos să te salvezi si mai rău te complici, judecându-l. A judeca pe cineva, cu atât mai mult un cleric, si cu atât mai mult un arhiereu, este foarte grav, pentru că acest arhiereu, nici nu vă dati seama câte lucruri binecuvintează si salvează. Îmi pare rău că sunteti stăpâniti de această temere fată de mai-mari.

Cum trebuie să procedezi când ai o ispită si vrei să te adresezi duhovnicului?

Doi insi s-au dus la un părinte să-i ceară un sfat mântuitor, fiindcă fiecare avea câte o neputintă. După ce a vorbit cu părintele, unul a zis: "I-am spus si m-am eliberat de acea neputintă!" Celălalt a zis: "Eu i-am spus, mi-a zis ce să fac, si nu m-am eliberat!" "Dar cum i-ai spus?" "Părinte, am nevoie de lucrul

cutare!" "Măi, uite cum am făcut eu. Am căzut la picioarele lui cu fata la pământ si l-am rugat "Părinte, fă rugăciuni ca să mă izbăvească Dumnezeu de neputinta mea!"

Prin urmare, puterea e a lui Dumnezeu, si felul tău de a o cere contează.

Dacă nu ascult de duhovnic, ce se poate întâmpla?

Dacă nu asculti de duhovnic, nu primesti nici o plată, ba te si împătimesti!

Adevărul este că e bine să avem paza personală fiecare. Să nu considerăm că sunt fiul lui cutare, că mostenesc pe cutare. Nu. Să ai paza ta! Pentru că, iată, a fost un apostol care văzuse atâtea de-ti stă mintea în loc si a trădat cu atâta usurintă, stiti? Da. Si greseala cea mai mare nu este asta, că a trădat, ci că s-a spânzurat, că-l ierta si pe el. Dati-vă seama cu ce fel de Dumnezeu avem de-a face.

Dacă duhovnicul îmi spune să nu primesc noul buletin de identitate, ascult?

Este o greseală să nu primesti buletinul. Seamănă nitel a idee fixă, si primejdia mare este că si duhovnicii rămân smintiti. Când accepti tu, cu vointa ta, cu mintea ta, atunci este lepădare de Hristos! Dar nu că ai pus mâna pe o hârtie care are te miri ce... Lumea mai si exagerează. În materie de păcate duhovnicul are putere. Chestiunea cu buletinele e o problemă administrativă de stat, si le purtăm ca să nu ne ia politia în primire.

Scoala poate fi un motiv de a iesi din mânăstire?

Nu, nici nu se pune problema. Scoala nu este nimic pe lângă a sta în mânăstire! 0, sancta simplicitas. 0, sfântă simplitate!

Problema divină este o problemă de mare cinste interioară. Au fost sfinti trăitori nestiutori nici Tatăl nostru nu stiau care stăpâneau natura, fiindcă erau cinstiti. Si am o exemplificare si mai plastică:

Într-o mânăstire staretul a văzut un călugăr mergând pe sus, si a zis: "Ăsta are o lucrare!" După ceva timp, l-a văzut mergând pe pământ. Si a zis: "Să stii că ăsta si-a pierdut lucrarea!" L-a chemat l-a întrebat: "Cum te rugai tu înainte?" "Doamne, nu mă milui pe mine, păcătosul! Doamne, nu mă milui pe mine, păcătosul!" Si m-am scăpat si am zis în biserică cu voce tare, si m-a auzit un părinte si mi-a zis: "Măi, să nu mai zici asa! Zi, Doamne, miluieste-mă!" Si de atunci zic asa". Si staretul i-a zis: "Să zici tot ca înainte!" Si l-a văzut iarăsi mergând pe deasupra pământului.

Schimbându-i versul, i-a schimbat forta de relatie cu Dumnezeu. Adică nu este vorba de stiintă aici. Acela era sincer. Îi plăcea lui Dumnezeu această simplitate. Oricine ai fi, orice diplome ai tine în buzunarele tale sau în capul tău, dacă inima ta nu este cinstită, nu acumulezi si nici libertate nu ai.

Credeti voi că dracul e liber? Nu! E cel mai muncit, pentru că nu este în Hristos. Mai mult,e declarat dusmanul lui Hristos. Asa că nu vă temeti de el. E tolerat, nu e o putere. Si pentru a verifica lucrul acesta, trebuie scoală de smerenie, de trăire.

Fratele meu, mare mai e un om smerit! Numai cine nu a luptat cu diavolii, nu stie cât e de mare cuvântul acesta. Un om smerit, asa cum spuneam, cât se poate la o măsură divină, miscă stelele si astrele, schimbă ordinea lumii. Asa de mare este smerenia! Si nu se poate fără asta. Nu vă speriati de forta unui om smerit. Speriati-vă dacă smerenia nu este cu orice chip încăpută în voi. Mare mai e un om smerit! Chiar si îngerii au nevoie de puterea smereniei.

Care este pericolul cel mai mare care îl pândeste pe monahul iesit din mânăstire?

Pericolul cel mai mare este nestatornicia. Pentru că satana este în stare să angajeze toată lumea pământului ca să nu te duci la mânăstire. Iar dacă te-ai dus, face tot posibilul să te scoată. Deci, este prima mare greseală. Căci, dacă te scoate din mânăstire, tu încetezi a mai fi. Si atunci, e inutil să mai vorbim de smerenie. Deci, primul lucru este să fii statornic, si statornic fără cârtire. N-ai putut să faci multe, dar nu cârti. Pentru că un monah e asa de iubit de Dumnezeu, încât, s-a spus într-un loc: "Cine se leagă de voi, de lumina ochilor Mei se leagă!"

Este foarte mare chemarea aceasta. Fiind vorba de intrarea în cer, vă dati seama cât de bucuros este Dumnezeu. Suntem la un pas de a da dreptate cuvântului unui Sfânt Părinte, că "într-o zi putem ajunge la măsură dumnezeiască!" Asa că este foarte mare lucru. Deci, o pozitie de smerenie cu orice chip, fără cârtire în ascultări si fără de vorbire de rău. Aceasta e marea greseală. Sunt convins că iadul e umplut mai mult de cei care vorbesc de rău. Si dacă vorbesc, se scuză: "Ce, numai eu vorbesc? Vorbirea de rău este o crimă de care nici nu se poate pocăi, pentru că nu o recunoaste în totalitatea ei. A vorbi de rău înseamnă a nu-i suferi pe toti cu drag. Si nu-i poti suferi dacă nu esti smerit.

Ce părere aveti, dacă Părintele Cleopa pleacă la cele vesnice, scade viata duhovnicească în Sihăstria?

Este rânduiala mânăstirii si trăieste mânăstirea prin rânduiala ei. Va fi o mare pierdere, dar asta o face Dumnezeu, si Dumnezeu stie ce face. Este om mare Cleopa! Un mare sfătuitor si un bun cunoscător al situatiei de ansamblu si de amănunt! A creat o epocă duhovnicească.

Ce fel de pozitie trebuie să aibă monahul fată de anumite realităti din lumea contemporană: ateismul, francmasoneria, miscarea new age, ereziile, etc.?

Să le atace, dacă se ivesc în calea lui, ca pe niste neavenite, ca pe niste primejdii în locuirea lumii, ca pe niste primejdii pentru învătătura crestină. Francmasonii, ateii, o serie întreagă de satanisti, ereticii, în general, trebuie combătuti cu orice chip, pentru că ei îl atacă pe Hristos. Spunea un Sfânt Părinte, cu foarte mare dreptate: "Dacă fratele tău îti scoate ochii, degeaba te superi. Dar dacă îl atacă pe Hristos, mânie-te tare!"

Trebuie atunci să-L apărăm pe Hristos cu mânie... Acestia anulează venirea Mântuitorului în lume. Au rămas puterile ceresti înghetate de puterea lui Dumnezeu. El vine, ia chip omenesc cinste mare, omule, ti-a făcut, numai pentru că a luat chip omenesc. A suferit, a învătat, a spus niste lucruri. N-a rămas nimic nespus. Se răstigneste, suferă, si ei anulează aceste lucruri, cum fac si sectarii.

Dar pe mine nu mă sperie, nu mă îngrijorează. Cine este slab, să se ducă după ei. Si să nu fie nimeni slab. Să fie prezente în noi cuvintele Mântuitorului: îndrăzniti, Eu am biruit lumea! Când a zis asa, a spus că si noi am biruit, nu numai El. Pentru că odată ce suntem îmbrăcati în Duhul lui Hristos si suntem răscumpărati de El, pretuim cât pretuieste El.

In anii '50 l-ati cunoscut îndeaproape pe Părintele Cleopa, chiar ati trăit retras în munti cu Sfintia Sa. De asemenea, l-ati cunoscut bine si pe Părintele Paisie Olaru. Ne puteti spune vreo întâmplare deosebită legată de acesti minunati?

Adevărul este că totul este deosebit când e vorba de viata unor oameni ca acestia. E adevărat că am trăit cu Părintele Cleopa prin pustii. Discutam foarte mult, si, în special, obiectul disputelor noastre era următoarea diferentă: dânsul înclina mai mult spre o nevointă cu postiri adânci, cu rugăciuni si lacrimi, iar eu înclinam mai mult către o trezvie. Si îmi tin punctul de vedere si acum. Pentru că, nu nevointa în sine este ceea ce vrea Dumnezeu de la noi, ci inima înfrântă si smerită si atentia de fiecare clipă, adică prezenta continuă a lui Dumnezeu în viata noastră.

Asa este, Cuvioase Părinte, însă nu toti avem darul unui cuget subtil si al unei învătături crestinesti ce trebuie să stea la baza acestei trezvii. Or, nevointa despre care vorbea Părintele Cleopa, ne este tuturor la îndemână. Este, dacă vreti, mai accesibilă.

Da, bineînteles. Dar amândouă duc la această trezvie continuă, duc la iubire. Acum, fiecare merge pe calea care i se potriveste mai bine. Numai că atunci când faci nevointă există riscul de a te simti că te-ai achitat de datorii, si te culci linistit, amăgindute. Trezvia, însă, este continuă. Se spune: "Mult a iubit, mult i se iartă!" Atunci când iubesti, inima e prezentă, se trezeste. Asta mă interesează pe mine ca preot la oameni.

Adică viata crestină trebuie să fie o viată normală?

Normală. Si, dacă se poate, cu normalitate si spre desăvârsire. Nu faceti greseala mare să renuntati la curătenie, la a mirosi frumos. Mirosi a curătenie. Spală-te cu un săpun, nu unul obraznic. Un săpun care să-ti ia mirosul greoi al pielii. Spălati-vă la subtiori, nu vă temeti de lucrul ăsta. Dacă mirosi a năduseală nu mai poti să zici cuvinte mari. Îti va zice lumea: "Stai mai departe că puti!" Nu o facem din dorinta de a cuceri.

ORTODOXIE SI SECTE

Ce sansă dati ecumenismului?

E ideea cuiva, dar ce, crezi că se discută mare lucru!

Să stiti că sunt discutii istorice. Nu cred, sunt discutii gratuite. De complezentă este bine să se discute, ca să te lasi prostit, să creadă că el va birui. Dar este o mare greseală! Nu se face nimic! Pentru că de la Dumnezeu va veni si căderea catolicismului! Practic, eu nici nu mai zic că-i o biserică. E un guvern cu nume clericalist.

Ce implicatii asupra vietii crestinului are blestemul arhieresc?

Este foarte grav! Dar, depinde cine a blestemat, de ce a blestemat. Apoi, trebuie să dea socoteală Sinodului de ce a blestemat, respectiv recursului făcut de cel blestemat; blestematul are voie să se apere.

Părintele Cleopa spune că orice amărăciune pe care o provoci arhiereului este ca un blestem.

Nu este ca un blestem. Este, să zic, putin grăbit spus. Blestemul este blestem, esti blestemat. Dar, dacă este amărât respectivul cleric, atunci se încadrează în alt loc de pravilă: subînsemnări canonice. Dacă acela a amărât pe un preot, sau dacă a amărât pe arhiereu, sigur, el este neiertat dacă nu-l iartă respectivul, dacă nu se smereste să-si ceară iertare.

Iar în legătură cu blestemul, la Pravilă se spune că Dumnezeu nu ascultă cuvintele dobitocesti, nici ale preotilor. Pentru că s-ar putea să blesteme în grabă, fără vreo acoperire duhovnicească. Dar, chiar în aceste conditii, blestemul poate să fie eficace, pentru că tinem cont de disciplină si de ordinea lucrurilor. Însă omul se poate apăra, si la Dumnezeu poate că nu are efect de om blestemat.

Blestemul este o solutie pentru a-i face pe oameni mai ascultători?

Nu este calea cea mai bună de îndreptare. Nu trebuie să facă lucrul acesta, produce mai multă dezordine. Un om, ca să fie blestemat, trebuie să fie foarte vinovat. Însă, educatia trebuie să si-o facă fiecare cleric în parte. Noi nu am primit preotia ca să blestemăm. Dacă se poate, să facem orice efort ca să nu ajungem la blestem!

Ferească Dumnezeu, eu nu am blestemat!

Care este deosebirea între blestem si anatema?

În anatema se cade de la sine; dacă ai intrat în erezii nu trebuie să te mai blesteme cineva.

Însă tin să sesizez că facem prea multă discutie pe tema blestemului, pentru că asta priveste Sinodul, noi neavând puterea să ridicăm pedeapsa dată de un arhiereu altcuiva; doar Sinodul la sesizarea celui în cauză.

Însă, blestemul nu are nici o valoare, dacă nu este o motivare sută la sută.

Practica yoga este acceptată de Biserică?

Nu vă mai înselati si cu yoga, dragii mei, Biserica o consideră erezie.

A venit cineva la mine si a început să vorbească despre yoga si i-am spus: "Dar cine vă opreste să faceti metanii, care este o miscare completă a organismului. S-au văzut crestini deasupra pământului ridicati, cu o fortă împotriva gravitatiei de-ti stă mintea în loc. Îti ajută harul lui Dumnezeu, pe care ei nu contează. Ei îsi dezvoltă muschii... si în numele cărei religii fac ei acestea? Unde vrei să ajungi cu trezirea tuturor fibrelor trupului?

Eu, dacă fac metanii, fac în numele unei religii, vreau să ajung la mântuire. Pentru asta mă prosternez: "Doamne, iartă-mă!"

Si, între timp, el a început să vorbească si despre Buda, la care eu i-am răspuns că "Budismul este o religie morală, dar nu mântuitoare!" Eu i-am spus limpede cuvintele Mântuitorului: Cine nu adună cu Mine, risipeste! Cine nu se va boteza în numele Tatălui si al Fiului si al Sfântului Duh, nu se va mântui! Hristos a spus "Eu sunt Cel ce sunt".

M-a întrebat o altă "doamnă", o profesoară îmi venea să-i dau si câteva palme, atât de mult m-a supărat! "Numai două vorbe, numai două vorbe!" să-mi spună. Si zice: "Mântuitorul n-a apărut de la vârsta copilăriei până la propovăduire, a fost în India". "Cum să se ducă în India, doamnă, că era Dumnezeu! Trebuia să învete de la indieni, El, Care a creat pe indieni? Era Dumnezeu, doamnă, ce tot mai întrebi?" Ce să mai înveti de la budisti, când Dumnezeu a zis Eu sunt Cel ce sunt?

Hipnoza are implicatii duhovnicesti, atât celui căruia i se face, cât si asupra celui care o practică?

Este o lucrare drăcească, nu este o lucrare binecuvântată de Biserică! Sunt suflete slabe care cad. Când eram mic eram la internat eram foarte mic si venise un hipnotizator acolo. Noi, copii, când vedeam, eram curiosi. Si ne-a chemat pe mai multi insi; m-a chemat si pe mine acolo, la catedră; era o catedră mare într-o sală de desen. Si făcea cu noi gesturile acelea, de a ne acapara sufleteste. Si eu am fost sincer, si m-am dus mai mult asa, în glumă, nu doream să fiu persoana la care să privească colegii; erau profesori acolo, sute de elevi, poate o mie de elevi. Si nu a putut, nu a putut deloc să mă hipnotizeze. M-a gonit de acolo: "Pleacă de aici!" Eu nu stiam de ce nu a putut să mă hipnotizeze si nu stiam nici de ce poate la ăia. Mai târziu, mi-am dat seama că eu aveam o prezentă, se vede, interioară, o prezentă de la Dumnezeu dată, cum avem toti, si sunt suflete care nu cedează acestor miscări de duh drăcesc.

Sunt foarte multe boli psihice printre studentii la stiintele socio-umane. Cum se explică acest lucru, ei având un ideal de bine social?

Poate să aibă un ideal, dar ei, pe dedesubt, cedează si nu i se stie nimănui gradul de avans duhovnicesc. Poate să fie absenti sufleteste pe dedesubt. Că duhurile rele nu se tem chiar de toti; ele există, dar nu se tem chiar de toti. Sunt oameni care au o tărie interioară; la acestia sunt arsi dracii de prezenta lor.

Sunt, pe undeva, împătimiti si ascunsi, nu sunt pe pozitia duhovnicească. Pentru că nu patima în sine este primejdia cea mai mare, ci faptul că tu esti inconstient, că tu vrei mai departe să te îndulcesti de ea, nu lupti ca să o dobori, ca să te asezi pe pozitie. Atunci te ajută harul, când te asezi pe pozitie. Când nu lupti, si te complaci în patima aceea, atunci te faci casă de draci, si vin fel de fel de duhuri si de farmece.

Dar, dacă esti foarte stăpânit de un păcat si îti pare rău si te asezi pe pozitia bună împotriva păcatului, atunci îti ajută harul. Dacă nu te asezi pe pozitia de luptă, si te simti bine în cloaca aceea, atunci harul nu te ajută. Si farmecele se prind la anumite persoane, se constată. Uite, eu sunt de 50 de ani în mânăstire si n-am văzut, n-am prea văzut în mânăstire farmece reusite. Dar, în schimb, vine lumea fermecată! Sunt aici, în Dobrogea, de 20 de ani, si, spuneam si altora, n-am văzut ca aici atâta lucrare de duhuri rele, de farmece. Stăpâniti de farmece, îi leagă ca să nu se însoare, sau ca să nu mai fie buni ca potentă bărbătească. Însă, se si vindecă pe rupte datorită rugăciunilor căsătoriile care sunt lovite de aceste duhuri. Vin si se plâng: "Doamne, iartă-mă! Scapă-mă!" Scapă pe o bucată de vreme. Dar, dacă nu se astâmpără... Că a spus Mântuitorul în Evanghelie: Iesi din el si să nu mai intri! Să nu mai intri în el.

Pentru că duhurile rele se tânguiesc si unde se duc sunt întristate si se gândesc că "Ce bine era". Dacă găseste casa măturată cum zice Mântuitorul, adică, dacă i-a scos pe ăstia de acolo este limpezit, si atunci intră, si va fi căderea cea de pe urmă mai mare ca cea dintâi. Pentru că iar începi să cedezi, nu te-ai complăcut pe pozitie de dezinfectare cu îngerii lui Dumnezeu, că te-ai lăsat iarăsi la voia întâmplării.

Trebuie să fim cu sufletul treaz, adică activ, cu prestantă, cu prezentă duhovnicească continuă la măsura la care o ai. Dar, nu este permis să iei mâncarea cu lingura si să-ti ducă altul lingura la gură. Ai atâtea posibilităti: înger păzitor, daruri de la Botez darurile Duhului Sfânt, si atunci nu este nici o justificare. De aceea iadul este fără sfârsit, pentru că a făcut eforturi mari Dumnezeu ca să ne trezească, să nu ne ducă acolo: "Câte nu am făcut Eu ca să nu ajungeti voi în iad!" Pentru că iadul, asa cum spun marii trăitori, este marea durere a lui Dumnezeu, dar el există, cu toată durerea divină, pentru că El este si drept. Nu te-a găsit pe pozitie, nu ai vrut deloc, ai respins tot ce ti-a dat.

Dumnezeu îi iubeste pe cei din iad?

Îi iubim si noi, si nouă ne pare rău, dar sunt acolo după faptele lor, după faptele lor cele mai grozave. Sunt pentru că au ignorat învătătura crestină. Si tot ce făcea Dumnezeu pentru ei, ei ignorau. De aceea este grav. Nu pentru faptul că a făcut cutare, după culoarea care a avut-o, ci pentru faptul că ei nu se pocăiau. Starea aceasta, de ne-pocăintă, este câstigul cel mai mare al diavolului, adică deznădejdea.

Am citit că isteria este consecinta unei copilării trăite în tirania cuiva. Este adevărat?

Asta, n-as putea să generalizez. Însă, s-ar putea să fie posibil în cazuri mai izolate. Bunăoară, s-a constatat la un băiat care a fost găsit în pădure, care trăia cu fiarele, niste maimute, că mergea si el tot în patru picioare. Si el nu făcea altceva, decât că avea miscările maimutelor: felul cum mânca, cum ducea la gură... De unde se vede că mediul a avut o mare influentă. Deci, dacă a trăit într-o tiranie foarte mare, l-a zdruncinat puternic sufleteste si el nu mai putea să creadă că există si altceva, si atunci s-a format strâmb, si-a creat un anume fel de a fi, o anumită fire, datorită educatiei acesteia nefaste. Dar nu putem generaliza că are o putere mare la toată lumea.

Credeti că în ultimii ani s-a revigorat isihasmul?

Dragă, nu vorbim de isihasm în societate, unde ne stau cozonacii pe masă.

Isihasmul este o viată deosebit de înaltă, care se trăieste într-o retragere totală, unde poti să duci o viată de postire si de neamestec cu frământările acestea omenesti; să te controlezi pe tine până la sânge si până în măduva oaselor; să fii un paratrăsnet pentru toti dracii care încearcă să te abată de la rugăciune.

Despre Sfântul Simeon Noul Teolog se spune că nu a fost înteles la vremea lui.

N-a fost înteles, si de catolici nici acum nu este înteles.

Noi nu am avut decât doi teologi: Sfântul Ioan Evanghelistul si Sfântul Grigorie de Nazianz teologi si Sfântul Simeon Noul Teolog, care apare în secolul X, a prezentat printr-o simtire pe Dumnezeu, printr-o trăire a inimii, asa de bogată este sfătuirea lui încât Biserica l-a numit Noul Teolog.

Deci nu a fost înteles!

La vremea Lui, nu a fost înteles nici Hristos!

Se spune că lucrarea aceasta, cu pâinea harică, nu este înteleasă.

Lasă, dragă, n-am nevoie de pâine harică! Pâinea Harică este Sfânta Împărtăsanie!

Deocamdată am la cine să mă închin, n-am nevoie de altă pâine. Este un moment de ispitire, care nici măcar nu este dibaci. Nu merită să discutăm.

Lupta noastră este a ne controla pe noi însine, în fiecare zi, dacă suntem demni de rugăciune si dacă suntem demni de ajutorul lui Dumnezeu, Care nu întârzie, dacă ne-am limpezit cu totul inima. Asta este lupta pe care trebuie să o dăm! Nu vreau să discut despre alte lucruri, pentru că, înainte de toate, eu nu mănânc altă pâine decât Sfânta Împărtăsanie.

Foarte multi neoprotestanti care se interesează de Ortodoxie spun că sunt ortodocsi prin convingerile lor, dar nu vor să intre în Ortodoxie.

Înseamnă că nu sunt convinsi!

Un prieten baptist a intrat într-o biserică într-o zi si s-a asezat la rând si s-a împărtăsit. Desi i-am explicat că nu este bine ce a făcut, prietenii mei au spus că nu este rău, pentru că si ei fac parte din Biserică.

Nu este bine, nu avea haină de nuntă! Mai întâi trebuie făcut ortodox. Să i se facă ungere cu Sfântul Mir. Trebuie să treacă prin acest moment.

Biserica baptistă are Duhul Sfânt?

Păi, lucrul acesta este pus în discutie. Nu este permis. Domnule, trăiesc dacă am trei degete? Trăiesti, dar esti ciunt. Sau nu ai o ureche. Nu se poate, adevărul trebuie respectat. De aceea si Sinoadele Ecumenice au pus în discutie problemele de dogmă s-au fixat dogmele despre credintă. Ei interpretează că Mântuitorul a fost o fiintă fizică, omenească, nu si dumnezeiască. Lucrul acesta l-a spus si Arie, si a fost anatematizat.

Ce se întâmplă cu cei ce cunosc pe Hristos ca Dumnezeu, se roagă Lui, fără să cinstească pe Maica Domnului, pe sfinti si Sfintele Taine?

Este erezie a nu recunoaste pe Maica Domnului si Sfintele Taine. Este erezie, cădere în anatema.

Ce părere aveti despre Biserica Baptistă?

Biserica Baptistă este o biserică bolnavă. Câte Taine au? Iar pe care le au sunt simbolice. Ce stiati dumneavoastră despre împărtăsire, despre preotie?

Au nădejde de mântuire?

Nu! Mântuire este doar în Biserica Ortodoxă, în Hristos. Si se pune problema chiar a Bisericii Catolice.

În Biserica Catolică, am înteles că nu mai există epicleza. În azima si în vinul lor mai există Hristos?

Dacă îmi îngăduiti, dacă ar fi posibil să întreb pe Hristos lucrul acesta, v-as spune.

Catolicii sunt foarte vinovati, pentru că 1054 de ani am fost împreună. S-au făcut Sinoadele Ecumenice si ultimul a fost la anul 787. S-au făcut sapte Sinoade Ecumenice care au stabilit dogmele despre Mântuitorul, despre Duhul Sfânt, despre Maica Domnului, despre firile si puterile Mântuitorului. S-au stabilit toate aceste lucruri împreună cu ei. De ce s-au despărtit la anul 1054? Si au început cu interpretări proprii. Au schimbat Crezul. Nu sunt eretici pentru noi, pentru că au sapte Taine; cum le au ei, cu aspectele lor simbolice dar le au.

Dacă n-ar avea aceste sapte Taine ar fi eretici. Este numai o greseală confesională. Dar ne despart foarte importante lucruri de dogmă.

Referitor la sfintii catolici, ei nu făceau dogmatică când trăiau. Dacă am face o comparatie între Sfântul Serafim de Sarov si Sfântul Francisc de Assisi, ei erau sfinti prin rugăciune, prin lipsuri extraordinare, nu vorbeau de rău. Ei rămân de valoare. Noi discutăm aspectul dogmatic. Bunăoără ei au băgat pe Filioque. Au spus că Duhul Sfânt purcede si de la Fiul. Prin asta se întelege micsorarea Sfântului Duh. Care nu este un adevăr. Mântuitorul spune: Care de la Tatăl purcede (Ioan 15, 26). Deci, este limpede.

Ei au inovat încă un lucru: Imaculata Fecioară, adică spun că Maica Domnului s-a născut fără de păcat. Este o mare greseală! Atunci care-i diferenta între nasterea fără de păcat a Mântuitorului si nasterea Maicii Domnului? Maica Domnului a devenit fără de păcat în momentul în care, la Buna-Vestire, i s-a spus: Duhul Sfânt se va pogorî peste tine si puterea Celui Preaînalt te va umbri (Luca 1, 35). În momentul acela ea a scăpat de păcatul mostenit de la Adam. Dar nu poti să spui că s-a născut fără de păcat! Imaculata Fecioară este o mare greseală!

Pe urmă, o altă greseală: purgatoriul. E o greseală de dogmă, pe care Biserica Catolică l-a inventat. Ei spun că între rai si iad mai este un loc de trecere. Este o enorm de mare greseală.

Biserica Ortodoxă si ei eu trăit 1054 de ani sub aceeasi Biserică spune că numai prin Sfânta Liturghie se pot salva sufletele din iad, nu prin purgatoriu. Purgatoriul spune la un moment dat, că, după ce si-a ispăsit pedeapsa, omul automat se mântuie. Asta este o eroare.

Mântuitorul spune: Mergeti în focul cel de veci în iad -, numai Biserica, prin ajutorul lui Dumnezeu poate să-l scape, căci spune, ca să nu ne pierdem nădejdea: Dumnezeul celor de sus, celor de pe pământ §i celor de sub pământ; va să zică si pentru cei morti, care nu sunt mântuiti; îi poate pomeni Biserica, asa îi putem salva.

Unii intră direct în rai, după cum spune Mântuitorul: Si la judecată nu vor veni; cei care duc o viată duhovnicească, cu frică de Dumnezeu, spovediti, cu smerenie. Dar, se stie că există si iad. Si pentru că-i foarte relativă pocăinta pe care o facem în vederea mântuirii, nu putem să avem siguranta mântuirii. Noi, ortodocsii, nădăjduim mântuirea, nu avem certitudinea.

Altă greseală: nu au Proscomidie. Nu fac Sfântul Trup al Mântuitorului, artos, fac din azimă, cum se făcea în Vechiul Testament, azimă (pâine nedospită).

Dar ceea mai gravă greseală a catolicilor este primatul papal: Papa se consideră vicarul lui Dumnezeu pe pământ. El comandă în numele divinitătii, ca un împărat teocrat.

Apostolii au spus că este Hristos cu noi si pentru totdeauna. Mântuitorul îi spune lui Petru: "Tu esti Petru si pe această piatră voi zidi Biserica Mea si portile iadului nu o vor birui". Asta nu înseamnă că Dumnezeu a zidit Biserica pe Petru, ci pe credinta lui, că a fost foarte credincios piatra credintei lui.

În Biserica noastră Ortodoxă n-a condus doar unul din Apostoli, ci a condus Sinodul. La anul 50 s-a făcut un Sinod la Ierusalim anul adormirii Maicii Domnului. Si în Sinodul acesta n-a fost Petru presedinte, a fost Apostolul Iacob, ruda Domnului.

Noi îl acceptăm pe Papă ca primus inter pares adică primul între egali. Asa îl acceptăm, altfel nu!

În conceptia Bisericii Catolice, Papa, în materie de dogme, consideră că nu greseste, este infailibil. Dar noi cum să acceptăm lucrul acesta? E o mare greseală. Si toate aceste greseli provin numai după anul 1054.

De ce au ales sectarii sâmbăta? De ce nu au ales o altă zi: martea, miercurea...?

Ziua a saptea. Există sapte ere. Prima eră este de la Adam la Noe, care a adus potopul ca eveniment.

A doua eră este de la Noe la Avraam, care a adus tăierea împrejur, ca eveniment. De aici începe să se nască poporul evreiesc, cu toate că avea rătăciri demai înainte. Evreii vin de la "ivir", înainte de Avraam.

A treia eră este de la Avraam la Moise, care a adus Legea, căci nu existau Legile; se tinea asa, ca o traditie.

A patra eră este de la Moise la Nabucodonosor, care a adus ca eveniment robia babiloniană.

A cincea eră de la Nabucodonosor la David si Solomon, care a făcut Templul.

A sasea eră este de la Solomon la Irod, în timpul căruia s-a născut Hristos.

Si acum a saptea eră, în care trăim, era crestină, care este mântuirea. Dar vine era a opta, ziua a opta că a saptea este acum. Duminica este ziua întâi sau ziua a opta, Ierusalimul cel de Sus.

Deci, ziua Duminicii nu este chiar asa la întâmplare, n-a înviat Hristos degeaba Duminica. Este în era mântuirii.

Ce ne puteti spune despre apocatastază?

Apocatastaza este o teorie emisă de Origen, în care se spune că îngerii pierduti vor relua rolul de îngeri buni si că iadul va avea sfârsit.

Acest Origen, care a trăit în secolul III, este băiatul Sfântului Mucenic Leonida. Origen are 6000 de scrieri; era impetuos, cu nici un chip nu putea cineva să-l doboare. L-a încurajat, când era copil, pe tatăl său în închisoare, îi trimitea scrisori. Această minte nemaipomenită a intrat într-o extremă, sigur, extremă de-a dreapta, considerând că în marea milostivire a lui Dumnezeu, cum poate să îngăduieDumnezeu iadul vesnic? Dar nu zice Mântuitorul: "Mergeti în focul cel de veci?" Gata! Ce, te-ai obisnuit să crezi că numai a glumit? Este un mare adevăr! Sau te îndoiesti că iadul e vesnic? Te îndoiesti atunci că El este milostiv, astăzi, si te iartă. Adică astăzi este Dumnezeul milei si mâine al dreptătii. Păi, cine să judece dacă iadul va avea sfârsit? "Ce n-am făcut Eu ca să vă scap de focul cel de veci?" zice Mântuitorul. "Până la urmă, am dat până la ultima picătură de sânge, si nu era nevoie să o dau: o cât de mică jertfă dacă făceam, mântuiam neamul omenesc si-l salvam de la moarte!"

"Ce n-am făcut Eu? V-am dat legi, v-am dat duhovnici, născuti tot de Ileana si de Vasile, care vorbesc limbajul vostru, care-ti cunosc slăbiciunea, nu e un înger să te înfricoseze, si i-am dat puterea asta nemaipomenită să te ierte.

"Ce n-am făcut!" De ce această nepăsare?

Acest Origen a mai scris si o altă carte Peri arhon, pentru care a fost condamnat abia la 550, la Sinodul V Ecumenic; abia atunci a fost anatematizat. El a interpretat gresit un verset al Scripturii dati-vă seama, de-ti stă mintea în loc unde spune Mântuitorul că "unii se nasc fameni, altii se fac ei fameni"; dar nu te face famen în sensul că te scopesti, ci te înfrânezi. Căci, dacă tu te abtii de la împreunare, esti famen. Adică nu pui în miscare organele respective. Pentru că ce merit mai ai dacă nu mai esti buhai si esti bou? Si atunci l-au anatematizat, pentru că lucrările lui progresau în popor si el s-a castrat. "Si dacă a făcut-o Origen, de ce să nu o fac si eu?" Are dreptate, pentru că Origen era acceptat de Biserică, era publicat. Si

atunci l-au anatematizat. Biserica, însă, a anatemizat numai greselile, căci are 6000 de scrieri foarte, foarte prodigioase.

Uite, bunăoară, Origen spune vorba asta: "Dumnezeu ne iubeste mai mult decât ne urăste satana!" Si este foarte important să stii acest lucru. Dumnezeu face mai multe pentru mântuirea noastră, decât face satana pentru pieirea noastră. E normal, dacă ne iubeste! Câte nu face o mamă pentru copilul ei pe care-l iubeste, decât altul care-l urăste!

A fost o minte prodigioasă, în sfârsit, a avut momentul lui istoric, pot să zic epoca lui. El scrie apocatastaza...

INTELECTUALII DE AZI

Eu, când am citit Patericul [egiptean], am văzut ce putere de concentrare era într-o simplă frază în comparatie cu romanul Mizerabilii a lui Victor Hugo. Asta datorită trăirii pe care o aveau sfintii. Si chiar spune la canonul 87 al Sfântului Vasile cel Mare, la subînsemnare canonică: "Orice cuvânt al Sfintilor Părinti are putere canonică", chiar dacă nu are canoane date, că nu toti Părintii au dat canoane, tot ce au spus ei este adevărat.

Cum trebuie să participe un intelectual la viata Bisericii si care este slujirea lui?

Să participe ca si un neintelectual, să participe cu smerenie la învătătura crestină, să ia parte la Liturghie de la început până la sfârsit, să fie spovedit si el ca orice crestin. Nu ne interesează că este intelectual sau neintelectual. Nu interesează atât de mult să cunosc adâncurile Sfintei Treimi, dacă n-am în inima mea pe Sfânta Treime. Si poate să fie un neintelectual si să aibă pe Sfânta Treime în inima lui.

Deci nu are o altfel de slujire?

Există o singură cale: smerenia. Foarte frumos este să învete ca să cunoască să explice învătăturile crestine, dar se cere cu orice chip smerenie si supunere.

Nu eu spun lucrul acesta. E spus de insi cu mare trăire care au intuit: nu în îngrămădirea de stiintă stă valoarea unui om, ci sunt silit să spun în smerenie, fiindcă cu cât se smereste mai mult, cu atât rezolvă mai multe probleme. Este mai greu ca un intelectual să accepte o trăire în rugăciune. Dar si intelectualului i se cere o stare de prezentă, pentru că nu putem desfiinta valorile si treptele. Chiar spune un Sfânt Părinte că rădăcina tuturor răutătilor este nestiinta. Si are dreptate; dar aici este vorba despre o stiintă a mântuirii, nu o stiintă teoretică, rationalistă că poti chiar cu Hristos "în mână" să te osândesti! Pentru că nu există iadul în cunostiintă de Hristos.

Intelectualul, în pozitia lui, să fie convins că Dumnezeu i-a dat lui putere să scrie asa acolo! Si fac legătura cu un cuvânt al lui Hristos, care dacă ar fi respectat, ar fi foarte multă stare de trezvie. El zice că: "Fără de Mine nu puteti face nimic!" Gata! "Eu sunt vita, voi sunteti mlăditele". Cum s-ar putea face mlăditele dacă nu există vita? Hristos este cinstit si ne va ajuta foarte mult, fiindcă finalitatea este ca mlădita să rodească. Deci, scopul tău este si scopul Lui sau scopul Lui este si scopul tău. Din nefericire, lucrul acesta este trecut cu vederea. Omul zice că el "face". În cerbicia lui el zice: "Am făcut, am dres..." Pe la anul 490, la Cartagina s-a tinut un Sinod local. Printre multe puncte care au făcut obiectul dezbaterilor din Sinod a fost si acesta, consemnat în canonul 124: "Cine zice că fără de Mine (de Hristos) poate ceva anatema să fie!"

Vedeti câtă atentie dădea Biserica acestui citat. Pentru că, dacă tu stii că Dumnezeu te ajută, tu esti prezent mereu! Si, dacă eventual vine moartea, Dumnezeu te va lua pe tine în ce te va găsi te va ferici sau te va judeca. Asa că intelectualul, acolo unde este, să fie convins că ceea ce face, face cu harul lui Dumnezeu, că Dumnezeu îl ajută. Nu i se cere să facă mii de metanii. I se cere, si lui, o stare de prezentă.

Orice clipă poate să fie un timp si orice suspinare poate să fie o rugăciune. Pentru Dumnezeu! Există o lume călugărească care se deosebeste de cea laică, desi, în mare, călugăr înseamnă crestin bun. Căci Dumnezeu n-a făcut special rugăciuni pentru călugări. Însă călugăria nu poate fi prinsă în nici un citat, în nici o cuprindere filosofică. E dincolo de întelegere, pentru că este o luptă continuă cu Dumnezeu. Omul este creat de Dumnezeu cu vointă liberă, cu ratiune si cu afecte. Deci, dacă mergi la mânăstire si-ti tai voia, esti în luptă cu Creatorul, care te-a lăsat cu vointă liberă. Si atunci trebuie să birui cu orice chip, si lui Dumnezeu îi place acest lucru. Cum si Iacob s-a luptat cu Dumnezeu si L-a biruit în sensul acesta: trebuie să te pierzi ca să te găsesti! Trebuie cu orice pret să te instalezi într-o personalitate îngerească. Vorbesc despre călugări, dar nu e oprit nici unui mirean de a se "subtia" cât mai mult.

Astfel că, domnule intelectual, trebuie să fii prezent la Dumnezeu, să ai în cugetul tău momente de tâsnire: "Doamne, iartă-mă!" Si este foarte mare lucru. Eu nu cer o mie de metanii, dar întreb: de ce ai rămas bulgăre, te-ai culcat ca un bulgăre, fără să zici măcar "Doamne, Dumnezeule, ai grijă de mine"? În felul lui, fiecare ins este obligat să tină o relatie cu Dumnezeu, de evlavie.

Dacă m-ar întreba cineva să-i spun într-un cuvânt ce este cultura, i-as răspunde: armonie! Dacă m-ar întreba un altul, mai pretentios, să-i spun, într-un cuvânt, Biblia ce este, i-as răspunde: armonie! Altfel spus: esti intelectual fii armonios cu Cel ce te-a creat!

Si ce ne facem cu filosofii?

Filosofii, deocamdată, asa din punct de vedere mai tare, pot să spun că n-au creat decât niste notiuni, dar nu au rezolvat nici o problemă.

Au stricat foarte mult?

N-au stricat; să încercăm să-i iubim si pe ei pentru că vorbesc foarte frumos, chiar dacă la suprafata lucrurilor.

Sunt cumva utili?

Una este cum spune si Kant: "Două lucruri îmi umplu sufletul de admiratie: cerul înstelat de deasupra mea si legea morală din om!" Asta o spune un mare filosof.

Deci, prin asta înseamnă că el a depăsit o serie întreagă de lucruri de catedră, în sfârsit, pentru lumea care doreste să le asculte, foarte frumos spuse. Dar un crestin adevărat pune mâna pe stele, este printre stele, nu numai le admiră. Deci, iată ce înseamnă să trăiesti în Hristos.

Cum vedeti implicarea Bisericii în societate?

Zic si eu, cum zicea cineva: "Părinte, când să mergem la biserică?" "Când bat clopotele!"

Mai întâi de toate trebuie să aducem la cunostintă oamenilor învătătura crestină, deoarece, spune si Apostolul: Credinta vine din auz.

Dar, mă întreb: de ce nu stie învătătura, în veacul nostru de acum? N-a auzit nimeni bătaia clopotelor? Clopotele nu bat niciodată pentru amuzament. Ci bat pentru ceva de natură sufletească, care ne atrage atentia: "Cheamă viii, plânge mortii, împrăstie viforele!" împrăstie dracii si trăsnetele.

Au trecut prin Taina respectivă si acum vor să ducă o viată fără răspundere? Să fie atenti la ce se propovăduieste, să meargă la biserică să audă, ca niste credinciosi. Oare trebuie să mâncăm din pomul oprit pentru că avem libertate? Nu! Avem mai departe niste porunci care ne tin într-o oarecare înfrânare în vederea armonizării. Chiar împreunarea dintre soti se face cu o oarecare rânduială. "Mai rărut e mai drăgut!"

Individualismul este, se pare, o boală a societătii. Se extinde, oare, si asupra credinciosilor?

Da, este într-adevăr un mare defect la momentul istoric în care trăim. Însă nu vreau deloc să cred că acestea sunt nevindecabile.

Noi suntem atenti cu ceea ce, de fapt, am luat cu noi când am plecat mai departe, la un drum mare care se face cu primul pas, dar pus bine, pe directie. Individualismul nu a făcut decât să izoleze unul dintre

scopurile principale ale creării omului. Omul nu este creat numai pentru el singur, el este creat pentru întreaga umanitate. Pentru că tragedia întregii umanităti trebuie trăită ca pe propria noastră nenorocire. Noi purtăm o răspundere si pentru cel care este lângă noi.

Acesta este sensul educatiei crestine despre creatie pe care trebuie să o stim. Din momentul în care s-a izolat, a făcut o semiasociatie cu diavolul, pentru că ascultă numai de gândurile proprii.

Lucrul primordial în conceptia crestină este jertfa; conditia ca să te mântuiesti, respectiv ca să luminezi, este să stii să te jertfesti.

Apostolul Petru, la Schimbarea la Fată a Domnului, I-a spus: "Doamne, bine ne este nouă să fim aici. Să facem trei colibe..." Parcă se îngemăna Cerul cu pământul. Însă Mântuitorul i-a răspuns: "Bine, Petre. Dar ce facem cu jertfa de pe Golgota?" 0 asemănare cu ideea de jertfă este lumânarea: un fitil ca să lumineze trebuie să ardă. Conditia ca să luminezi este ca să te jertfesti. Asta este explicatia lumânării sau a candelei. Si dacă nu stim să jertfim, stăm pe loc.

Individualitatea este o mare pierdere, însemnă să fii izolat de Creator si să devii margine, iar marginile sunt ale dracilor, cum spun Sfintii Părinti.

Părinte, cum să explicăm lipsa de initiativă, pasivitatea oamenilor din Biserică astăzi?

Dumneavoastră nu vă legati de niste defecte ca să creati prin asta o problemă si o întrebare.Pentru că eu, când a fost să plec la mânăstire, acum vreo 50 de ani, au vrut să mă oprească foarte multi insi, chiar unul din cei cu nume mare, ministru al cultelor pe atunci, spunându-mi că în mânăstire sunt căderi si decăderi de tot felul. Dar eu i-am răspuns că mă duc la mânăstire pentru Hristos. Nu mă interesează ce este acolo, ci învătătura Scripturii: Cine lasă mamă, tată, frati, surori... si îmi urmează Mie... Si m-am întâlnit cu ei după zeci de ani. Si m-au întrebat: "Ce-ai văzut acolo?" "Ce ati spus voi am găsit, dar nu credeam să găsesc si sfinti!"

Deci, punctul de orientare este învătătura crestină, sunt sfintii lui Dumnezeu care sunt asemenea nouă, nu defectele. Dacă îngeri au fost si au căzut, Apostoli au fost si au căzut, nu înseamnă că aceste căderi caracterizează învătătura mântuitoare a Mântuitorului. Dar, dacă esti dibaci, poti foarte multe să înveti din căderi, căci te aduc la smerenie, sau să poti pricepe cum, indirect, dracul mărturiseste pe Dumnezeu, prin ispite. Pentru că însăsi existenta lui demonstrează existenta lui Dumnezeu, pe care el nu o vrea la oameni. Pentru că se mai spune si acum că nu există Dumnezeu.

Cum să caracterizăm noi un om care îndrăzneste să spună lucrul acesta? Dar Dumnezeu îl rabdă, totusi...

Credeti că se poate trăi o viată total în afară de Hristos?

Nu se poate! În afară de Biserică, nu există nimic, nu există mântuire! Nu există decât esecuri si, dacă vreti trebuie să o spun există iad, în afară de Biserică. Dacă dumneavoastră puneti în slujba lui Dumnezeu toate gândurile, atunci, într-adevăr, sunteti omul lui Hristos, omul de valoare al Bisericii. Si, ca să fii omul lui Hristos, este să stii să te smeresti cu adevărat. Să nu se creadă că fără smerenia aceasta va primi cineva câtusi de cât bucuriile raiului si ale fericirii vesnice! Nu există, dragii mei! Si pe urmă, dacă trăiesti cât de cât într-o viată crestină, a iubirii si smereniei lui Hristos, deja esti în vesnicia fericirii, deja se conturează mai pe văzute chiar, împărătia lui Dumnezeu, în tine.

Noi nu trebuie să vorbim de împărătia vesnică din viitor, trebuie să recunoastem că există în noi această fericire. Dar, mai întâi de toate, nu trebuie să ne gândim la mântuire, ci la cucerirea lui Dumnezeu, care se realizează prin smerenie, si atunci esti asigurat pentru mântuire.

Cum poate fi privit progresul, civilizatia?

Civilizatia este una si trăirea crestină este alta. Însă, un om civilizat poate mai usor să se adapteze învăţăturii crestine, care e prea justificată, are o prea mare ordine, e prea argumentată ca să nu o crezi.

Uite, se spune că poporul roman era foarte drept, creator: cucereau si zideau. Înainte de venirea Mântuitorului le-a dat biruinte acestor romani, să zic asa, să pregătească oarecum lumea pentru o învăţătură divină extraordinară, pentru că ei erau mai civilizati.

Deci, civilizatia joacă un rol pozitiv, dar nu mântuitor. Si ea învată să nu furi si ea învată să nu fie..., dar, totusi, în miezul civilizatiei acesteia au ajuns păcate asa de grave, pentru că nu a avut o înfrânare crestină.

Civilizatia trebuie ajutată, pentru că au fost popoare drepte, dar nu mântuitoare. Îmi place să merg la drum cu tine că stiu că nu mă furi, că stiu că nu mă pârăsti, că stiu că esti un om civilizat.

Vedeti dumneavoastră, Biserica crestină nu învată mai întâi, ci sfinteste! Pentru că se referă, nu la a cuceri pământul, ci la a cuceri împărătia cerurilor.

Modernismul nu este vinovat că esti tu lenes si nu stiu ce. Poti să fii în pat cu puf si să te rogi la Hristos, si esti la fel cu unul care doarme pe scândură.

Prea mare modernism nu se recomandă pentru că te poate duce la moleseală, la leneviri, la scăderi.

Să stiti că suferinta te subtiază mai mult si te aseamănă mai mult cu numele tău ca om mântuit, ca om vesnic.

Cum vedeti implicarea, în conditiile actuale, a unui crestin în politică?

În întrebarea dumneavoastră, de la început se vede că a face politică este o greseală. Nu este deloc o greseală. Politică înseamnă a tine un cântar în mână si al potrivi întotdeauna drept. Cât mai multi crestini în politică este foarte bine, dar cu constiinta adevărului.

Ne puteti spune care sunt consecintele pietismului în viata Bisericii?

Dragă, Biserica nu poate fi nebiruitoare ori în ce împrejurare ar fi si ce momente istorice ar crea sub dârzenia credintei oamenilor. Este nebiruită până la sfârsitul veacurilor. Ferice de cel care pricepe lucrul si-si mântuieste sufletul. "O, de ati cunoaste valoarea omului, dăruită lui de Dumnezeu!" Nu trebuieste văzut si nici create puncte de vedere sau de orientare; negativismele care există prin toate părtile. Sunt mii de secte, dar asta nu înseamnă că Biserica Ortodoxă, adică Biserica Adevărului, nu va birui.

Credeti că pietismul ar fi o atitudine sectară?

Dumneavoastră, mai întâi de toate, ocupati-vă de sufletele dumneavoastră si nu vă ocupati de-a înregistra defectele, pe ici, pe colo. Căci învătătura crestină spune cum spune Mântuitorul: "Faceti ce vă spune, nu faceti ce fac ei!" Dar prin asta a vrut să spună să nu oprim viata pe loc. Îi priveste. Trebuie să vă obisnuiti să vă controlati propria viată. Aceste tragedii sunt si datorită defectelor mele personale. Tragedia umanitătii trebuie să o plângi ca pe propria ta nenorocire. Nu trebuie judecati, câci sunt multe slăbiciuni. Mai întâi de toate poti să fii subiectiv tu, când vezi lucrurile acestea. Pentru că s-ar putea întâmpla că se ia o măsură pentru salvarea lucrurilor si tu, care nu stii decât direct, văzând lucrurile, să nu-ti dai seama de tactica pe care o foloseste ca să salveze lucrurile. Si ai judecat negativ.

Ce ne puteti spune despre posibilitatea criticii în Biserică? Existâ critică ziditoare în Biserică?

Cuvântul critică nu înseamnă decât a judeca pe cineva. Dar critica încununează opera!

Adevărul trebuie apărat de orice fel de crestin. Căci, chiar dacă un cleric, superior, n-ar sustine adevărul vorbesc despre adevărul ortodox, adevărul mântuitor poate să fie înfruntat, căci nu înfrunti cleric, ci înfrunti eretic, fiind vorba de adevăr.

E îngăduită critica, dar nu judecata... Stai cu ochii pe celălalt, dar nu stai cu ochii pe tine!

Taina mântuirii omului pentru fiecare om se săvârseste pe cruce, în întelesul că crucea este cel mai mare folos al pământului. Jertfeste a nu-l judeca pe acela că a gresit. Iar dacă te bagi în biserică unde e harul lui Dumnezeu si judeci pe preot, amarnic gresesti! Obisnuiti-vă toti să vedeti acolo pe Hristos.

Un mare pustnic, care a primit din satul lui un credincios si în satul lui era un om foarte defectuos -, a întrebat: "A lui cutare e tot asa?" "Tot asa-i părinte!" Si a zis părintele: "Of, of, of!" A doua zi a venit îngerul la pustnic si i-a zis: "M-a trimis Dumnezeu să te întreb: unde să punem sufletul omului acela, că a murit astă noapte, în rai sau în iad, că tu l-ai judecat?" S-a căit toată viata în plâns si în amar cerând de la Dumnezeu un semn de iertare, si nu a primit încă.

Întreaga tragedie a omenirii e în functie de nenorocirea vietii noastre! Dacă e iubire, e iubire, nu ne mai jucăm. Dacă sunt om, sunt om, cu inimă, cu mâini si cu degete! Învătătura crestină este integritatea fiintei omenesti. Judecarea asta înseamnă a tine viata pe loc.

Dar multi spun că ei nu răspund decât de păcatele personale si nu se amestecă în restul...

Nu mă interesează ce spun ei, ce spune Hristos mă intereseaza. Şi Hristos a spus: Să vă iubiti unul pe altul... Să iubiti pe dusmanii vostri, acesta este răspunsul.

Oricum ar fi de bubos, preotul acesta are harul să te lege si să te dezlege. Trebuie cu orice chip să nu mai judecati preotimea. Biserica trebuie caracterizată după spusele Mântuitorului. Nimeni nu a plecat să slujească învătătura Mântuitorului fără cuvintele Mântuitorului. Dar, iată, pe drum s-au întâmplat atât de multe lucruri: un Petru s-a lepădat, dar asta nu înseamnă că învătătura crestină nu a fost adevărată. Dar Petru s-a ridicat cu totul dincolo, mai mult decât căderea lui.

Dumnezeu ne iubeste mai mult decât ne urăste dracul! Asta înseamnă un îndemn nemaipomenit pe care trebuie să ni-l însusim.

Dumneavoastră stiti ce vă spun eu acum: sunteti vinovati de faptul că acela este vinovat! Ăsta-i răspunsul! Adică trebuie să-l iubesti, trebuie să nu-l urăsti, iar pentru pozitia ta morală, pentru pozitia ta crestină îl ajută harul lui Dumnezeu si pe acela, chiar dacă tu nu i-ai spus nici un cuvânt, dar ai avut curajul să-l pretuiesti, neurându-l măcar asta tu l-ai ajutat foarte mult: "Doamne, miluieste-l!" Ai început să iubesti pe vrăjmasul tău? Cu orice chip nu te izola. Degetul acesta care este cel mai mic si pare cel mai neînsemnat este o valoare în componenta fiintei trupesti.

Dacă încercati să iubiti oamenii ca pe Hristos, atunci dumneavoastră nu ati mai vedea că el greseste. Nu vă doare inima de el pentru că a gresit, dar constatati, chiar cu drac la mijloc, că a făcut cutare si cutare lucru vrednic de iad.

BUCURIA DUHOVNICEASCĂ

Cum să luptăm împotriva duhului tristetii?

Să fiti veseli. Dragă, eu stii ce vă spun, cu toată siguranta: ori si ori si oricare ar fi motivul unei întristări sau al unei mâhniri, este numai de la draci! N-avem motive. Dacă îti creează starea aceasta de agitatie, de tristete, îsi face cuib satana si-si cloceste ouăle; nu mai poti iubi, nu mai poti vedea cu perspicacitate nitel în viitor, cu ratiunea care ti-a dat-o Dumnezeu, nu mai poti, pentru că tu esti trist. Adică nu esti în stare de nimic o stare drăcească foarte greu de suportat. Când sunteti tristi, gânditi-vă la lucrul ăsta: "Stai, că este ceva drac aici!" Si nu acceptati.

Ce să facem să scăpăm de împietrirea inimii?

Astea sunt lucruri care nu depind de un ajutor din afară. Astea depind de tine. Eu v-am dat o solutie. Nu să vă mângâiati cu faptul că le auziti. V-am dat un sfat: să fiti veseli.

Cum să fiu vesel poate să spună cineva când nu pot să fiu? Dacă esti vesel, inima se desface si ea, este receptivă. Pentru că inima este adâncul cel mai adânc, cel mai profund din toate organele noastre pe care le avem. Inima este făcută de Dumnezeu ca să poată sta si El în ea, nu este ca orice organ. Inima asta, pe care o avem noi si bate si punem mâna pe ea, este un simbol al inimii. Inima este dincolo de ea. Are o profunzime dincolo de constiintă. Poartă în adâncul si în profunzimea ei acel punct extraordinar, pe care l-a făcut Dumnezeu chip si asemănare, acolo unde spune Mântuitorul: vom veni cu Tatăl si locas la el Ne vom face. Asta este chipul si asemănarea, nu picioarele si ochii si urechile. Mintea este un subordonat al inimii.

La inima asta cum ajungem?

Este foarte usor. Bagă-ti mintea acolo si zi: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-mă pe mine, păcătosul!" Deci, dacă ai o stare de veselie, de descongestionare, de dispozitie, inima se desface si ea.

Ce înseamnă asta: "Eu sunt amărât"? Cum esti amărât, când Hristos a înviat, când suntem întelegători în ceea ce priveste crucea pe care trebuie să o ducem si noi. Un om care crede în Hristos este vesel, e plin de nădejde, că Hristos nu-l lasă cu nici un chip. Si această stare continuă de veselie pe unde trăiesti, este si o stare de rugăciune si o trăire crestină si de inimă prezentă la Dumnezeu. Pentru că ăsta este secretul: să ai inima prezentă. Pentru că Dumnezeu nu are nevoie de cunostintele tale, stie ce vrei. Are nevoie de cererea ta, de atentia ta. Vezi, niste părinti, mamă si tată, când văd pe copilul lor că-si pune toată nădejdea în ei, mor de dragul lui si nu stiu ce să-i mai dea.

Există la Psalmul 130: "Doamne, n-am umblat la cele înalte, nici la cele mai minunate decât mine", dar sunt ca un copil întărcat, care se uită cu jind la sânul maicii sale. Pentru că-i întărcat si nu mai vine laptele, care e un aliment complet, adică harul lui Dumnezeu. Eu asta fac: să curgă harul lui Dumnezeu, dar să fiu cu gura căscată.

Hristos este Dumnezeu, a luat chip de om, de vierme, ca noi, nemultumiti si nesătui si în tot felul răi. Ce cinste pe neamul omenesc! N-a venit să spună altceva decât ceea ce a spus pentru mântuirea noastră. "Nu te teme turmă mică, îndrăzniti, Eu am biruit lumea!" Si noi putem să biruim lumea, nu cu puterea noastră, ci cu puterea Lui. Vă dati seama câtă putere avem noi. Dracul e un tolerat, nu este o putere. Nu trebuie să tineti cont că vă schimbă gândurile. Luptă din răsputeri, dar luptă ca un hot, fără putere.

Noi, prin Botez, am primit haruri deosebite, avem si înger păzitor. De ce nu dati atentie mai multă la îngerul păzitor? Stiti, frătiile voastre, ce spune într-un loc: "Este cu neputintâ să nu mori dacă vezi un înger în adevărata lui lumină!" Îngerul este cu noi, ne păzeste. Hristos s-a întrupat în chip de om (de vierme), în adâncul mizeriei omenesti, nu ca să anihilize fiinta omenească, ci s-o transfigureze.

Ati văzut ce scrie la Canonul îngerului păzitor:

"Sfinte îngere, fă rugăciuni de obste cu îngerii toti pentru mine păcătosul!" Si îngerul păzitor se roagă cu toti îngerii, că nu-l refuză, nu-i răspunde: "Nu vreau!" Adică este o unitate nemaipomenită, îi place lui Dumnezeu să fie rugăciune, si îngerii toti sunt una cu plăcerile lui Dumnezeu. Dar mai spune într-un loc asa: "Dacă diavolul ar fi întruchipat în om, cu degetul mic poate răsturna pământul, dacă ar avea puterea de la început".

Da, dar nu mai are putere, decât numai vârful cozii miscă, restul nu mai are, i-a omorât-o Hristos. Dar îi este îngăduit să ne ispitească pe noi, ca, ispitindu-ne, noi să ne încununăm, să ne trezim, să vedem cine suntem.

Dracul joacă un rol de mântuire indirect. Suferintele îti aduc niste întelepciuni adânci si te fac să te gândesti serios la mântuirea ta. Dar, vă dati seama cine ne păzeste pe noi? Îngerul păzitor îl face praf si tăndări pe drac, care nu mai are nici o misiune, este un apostat. Îngerul păzitor este în misiune. Lupta este între ei si câstigă acela de partea căruia suntem noi cu faptele noastre. Si nu ne-ar fi rusine să-l părăsim pe îngerul păzitor, să-i dăm câstig de cauză diavolului, dusmanul îngerului, dusmanul nostru, cu nepăsarea, ba si cu căderi directe? Si totusi, Dumnezeu, în mila Lui, ne-a dat putinta să ne ridicăm prin spovedanie. Va să zică e o îngăduintă continuă pentru salvarea fiilor Lui, oamenii.

Asa că, pentru faptul că sunt împietrit cu inima, nu mai merit nimic. Inima trebuie să fie flexibilă continuu, nu piatră! Inimă caldă, fierbinte.

Nu permiteti gândurilor rele să vă cuprindă. Dacă vin, goniti-le cu rugăciunea, fără meditatii prea multe la rugăciune. Unul împingea în usă si dracul împingea si el pe partea cealaltă să intre la el. Iar ăsta zicea: "Doamne, miluieste!", cu jumătate de gură, superficial. În sfârsit, dracul deschidea mai mult usa să intre la el. Dacă a văzut că intră dracul, a suspinat din adânc: "Doamne, nu mă lăsa!", si îndată a dispărut dracul. Si plângea. Si a apărut Mântuitorul: "Doamne, de ce nu m-ai ajutat?" "Când m-ai chemat cu adevărat, te-am ajutat!"

Melcul merge încet, dar merge cu casă cu tot. Te rogi încet, te rogi tainic, dar roagă-te din inimă, că altfel este numai spoială, nu rugăciune.

Dacă slăbeste credinta ce putem face?

Dacă esti într-o stare de recrudescentă interioară, sigur slăbeste credinta. Să nu slăbească! Chiar si la sfinti se constată o viată de oscilatie, o ridicare si o coborâre. Pentru că, te mai părăseste harul, ca să nu te mândresti, să nu spui: "Ia uite eu unde am ajuns!" Te mai părăseste harul ca să te smeresti. Dar nu trebuie să-ti pierzi credinta. Tu trebuie să fii mereu prezent. Că nu rezolvi atât de mult prin rugăciunea care o faci, ci prin harul lui Dumnezeu, că tu vrei cu orice chip ajutorul lui Dumnezeu. Pentru că imediat vine satana să-ti folosească mintea; nu trebuie să vă speriati, el nu se astâmpără. Dumnezeu stie ce vrei tu, nu te speria deloc, tu continuă rugăciunea. Dacă ziceti: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-mă pe mine, păcătosul", îl sperie pe dracul. Pentru că este puterea numelui pe care nu o poate suporta satana. Vezi? E lipsă de o trăire interioară si adevărată, nu ratională. Ar trebui să întelegeti singuri lucrurile acestea!

Iar în legătură cu oscilatia asta care si la sfinti se constată, există un cuvânt la Sfântul Apostol Pavel care spune asa: "aduceti-vă aminte de mai-marii vostri, care v-au vestit vouă învătătura lui Dumnezeu, la a

căror sfârsit privind, să le urmati credinta" (Evrei 13, 7). Adică, la sfârsitul vietii ei s-au desăvârsit si au cuvântul puternic si întreg. Deci, dacă noi suntem în luptă, acum ne ajută harul lui Dumnezeu. Dar luptă este toată viata, ne ispiteste continuu.

Oare să ne rugăm numai când ne ispiteste satana? Să ne rugăm fără să ne ispitească! Dar, dacă ne ispiteste si Dumnezeu îi dă voie, este un prilej în plus să nu mă stăpânească fiara asta nenorocită. Avem nevoie de o stare de prezentă continuă, căci harul lui Dumnezeu ne ajută. Că nu putem fără harul lui Dumnezeu să ne mântuim. Este cu neputintă să te mântuiesti, oricât ai fi de nevoitor, numai cu faptele tale, fără harul lui Dumnezeu. Vezi cum i-a spus Sfântului Siluan Athonitul, Hristos: "Gândul la iad si nădejdea la Mine". Adică nu te mântuiesc faptele tale; chiar Sfântul Antonie cel Mare spunea că nu se mântuieste, si cine era Sfântul Antonie? Faptele omului nu-l mântuiesc fără harul lui Dumnezeu. Spune Mântuitorul: "Ceea ce la om este cu neputintă, la Dumnezeu este totul cu putintă." L-a întrebat Sfântul Apostol Petru: "Ce facem, Doamne, cine se mai mântuieste?" Deci, nu faptele noastre ne mântuiesc, ci mila lui Dumnezeu, dar să fim noi prezenti. Nu meriti tu atâtea haruri, decât dacă esti într -o smerită prezentă.

Uite, Sfântul Chiric cu mama lui, Sfânta Iulita, care era chinuită de păgâni. Sfântul Chiric era mic, până la genunchii lui mamă-sa, si a zis: "Si eu cred în Hristos!" Si i-a trântit ăla o cizmă în burtă si l-a repezit de zid si l-a omorât pe loc. Si-i pus copilul ăla în rândul mărturisitorilor. Sfintele moaste ale lui Chiric, mititelul acela, cu mare cinste le miscă preotul.

Vedeti că într-un cuvânt este cuprinsă toată mântuirea? 0 stare de dispozitie interioară, de ce tristete? A înviat Hristos! Suntem botezati, avem înger păzitor, Dumnezeu ne învată: "Cereti-Mi, că Eu vă dau; cine-ti dă piatră în loc de pâine? Si Eu să nu vă dau vouă pâine, putin credinciosilor?" Asta este putină credintă! încercati, nu vă lăsati deloc! La măsura voastră. Multumiti-vă cu daruri mici, nu cereti daruri mari; este o greseală! Un dar pe care îl ai nu e mic, este tocmai ce-ti trebuie tie! Dar omul, în nesăbuita lui mândrie si dorintă, vrea tot cerul într-o clipă! Nu! Tot cerul este al tău, dacă esti prezent si smerit! Nu se poate fără smerenie nimic. Să stiti!

Există o carte "Viata Sfântului Nifon". Pe acest sfânt îl caracterizează îndeosebi smerenia. Si să vedeti ce descoperire a avut de la Dumnezeu, nici nu vă dati seama: la moarte au venit sfinti cuviosi si mucenici să-l ia, a venit chiar Mântuitorul. Pentru că el a zis: "Doamne, cât as fi eu de fericit să vii si Tu la moartea mea!" L-au luat dinainte, să-si vadă locul în cer.

Toate aceste lucruri le realizează smerenia. Asta-i singura cale. Dar nu vă desconsiderati că a făcut Sfântul Nifon si nouă ne e cu neputintă. Nu! La măsura ta, străduieste-te si tu. Sfântul Apostol Pavel spune: "Împârâtia cerurilor se ia cu năvală." La un concurs aleargă multi, dar cine aleargă sincer, nu aleargă degeaba. Cine se duce la concurs, să nu se gândească că nu câstigă; toti câstigă în final, dacă au alergat cinstit, dar doar unii iau premii.

Există pahar mic, pahar mare si pahar foarte mare, care sunt pline toate. Paharul mic nu-i supărat că nu încape în el cât cuprinde paharul mare. Paharul mic este satisfâcut că este plin. La măsura lui, el a luat premiu, si-a umplut paharul. Este în functie de har si harul nu se dă decât dacă este omul smerit. Omul, dacă este sincer si smerit, este plin la măsura lui; este atât de satisfăcut, încât nu-si mai bate capul că altul ar fi mai fericit ca el.

Frătiile voastre ati auzit de Sfântul Ioan, că i s spunea Apostolul pe care-l iubea Iisus. Dar ce, pe ceilalti nu-i iubea Iisus? Îi iubea, dar Sfântul Ioan Evanghelistul avea o putere mai mare, de a acapara mai multă iubire. Dumnezeu trebuia să-l tină plin mereu, că era pahar mare. Dar pe toti Apostolii îi iubea Iisus si toti erau plini la măsura lor. Si atunci nu se mai justifică ticăloasa aia de invidie. Că se constată că niciodată nu te suferă unul care are o viată mai slabă decât a ta. Chiar între mireni si călugări. Sfântul Ioan Gură de Aur spune despre călugărie că acesta este drumul către care trebuie să vină toti. Dar nu toti se pot duce la mânăstire. Nu-i nimic. Rămân acolo ca paharul cu măsura lor si se desăvârsesc acolo unde

sunt. Nu numai călugării se mântuiesc. Ei tin de cuvântul cel mai înalt, vârf al Scripturii: " Vrei să fii desăvârsit?" Deci au fost invitati. Pentru că poruncile sunt porunci care te mântuiesc. si sunt si sfaturile evanghelice, care te invită mai mult la desăvârsire. Dar asta nu înseamnă că omul care are nevastă nu se mântuieste. Orice mântuit este fericit, e înger. Dar sunt ceruri si ceruri, sunt locasuri si locasuri. Sunt desăvârsiti a la Sfântul Antonie cel Mare, Sfântul Ioan Gură de Aur, dar asta nu înseamnă că nu sunt fericiti si ucenicii lor, care s-au mântuit; căci orice mântuit este un înger.

TAINA IUBIRII

Lumea aceasta nu e vinovată, suntem vinovati noi că nu stim să iubim si nu stim s-o apreciem! Ce-am făcut noi pentru lumea asta, dacă este vorba să intrăm în amănuntele drumului mântuitor? Ce-am făcut noi pentru lumea aceasta asta ni se cere!

0 institutie, ca si un neam, trăiesc prin cei care tâsnesc, care stau pe cruce fără să cedeze. 0 iubire mare pentru Dumnezeu cere o permanentă jertfire. Niciodată nu vom trăi fără probleme si fără săbii îndreptate împotriva noastră! Nu vedeti învătătura crestină? "N-am venit să aduc pace pe pământ, ci sabie... Dusmanii omului sunt casnicii lui." Dar toate acestea nu trebuie să descurajeze pe nimeni cu nimic. Chiar dacă omul este afectat de aceste nenorociri, asta nu înseamnă să renunte. Nu! Dumnezeu stie de necazul tău, iar aceste suferinte te încearcă pentru a te putea defini, pentru a merita să fii încununat de Dumnezeu, căci El asta doreste.

Nu ne putem închipui un om mântuit fără merite. De unde vin aceste merite? Din lupta cu suferintele, iar luptă fără jertfă nu se poate! Crucea a mântuit neamul omenesc! Nu dreptatea lui Dumnezeu, nici minunile Sale, ci Crucea! Atunci când lisus S-a răstignit, atunci a fost biruit satana. Mântuitorul triumfa pe Cruce, iar satana era învins. Deci, nici un crestin nu este scutit, sub nici un chip, de crucea sa, pentru că e dar de la Dumnezeu suferinta, dragii mei! Nu este numaidecât o pedeapsă. Dar, chiar pedeapsă în sine, canonul înseamnă putinta revenirii, a întoarcerii la bine.

Se constată că nu vine lumea la biserică. Dar nu trebuie să fie o preocupare în sine, să se facă atâta caz. Pentru că aceste lucruri slăbesc forta personală a fiecăruia, semănând confuzii. Din cauza greselilor multimii, fiecare om ajunge să se scuze în sinea lui: "Ce, numai eu fac? Văd că toti fac!" Deci, cel mai bine este ca noi să ne rugăm pentru rezolvarea acestor lucruri pentru oamenii acestia. Si chiar vă rog, să fie o mai mare dorintă de iubire adevărată! Nu o iubire înregistrată si difuzată ca atare de oameni: "Auzi, domnule, că trebuie să iubim!" Nu! Trebuie să simti nevoia să iubesti.

Nu este niciodată nimeni degeaba lângă tine. El este cu stiinta lui Dumnezeu, ca tu să-l ajuti sau să te folosesti. Te folosesti, că poate are o putere de duh mai mare. Sau îl ajuti tu, în sensul de-al suporta. Este o mare greseală atunci când certăm pe unul sau pe altul! Il rabdă Dumnezeu si pe acela, si de aceea l-a pus în calea ta, ca să-l rabzi si tu si să te încununezi!

Dacă se întâmplă să facem fapte bune, nu este bine să le facem numai din obligatie, pentru că devenim cazoni. Să le facem dintr-o dragoste cu orice chip, si atâta cât putem. Pentru că Dumnezeu nu ne tine că suntem noi foarte vrednici. Ne tine că este foarte milostiv El, si de aici vine si toată mila noastră.

Bunăoară, dacă se găseste cineva în situatia să dusmănească pe cineva, se găseste în situatia să-l judece, pentru că este într-adevăr incorect si nu se asează deloc. Deci, îti este incomod si tie si celorlalti. Dar dacă ar zice omul asa, ar sta de vorbă cu Dumnezeu: "Măi dragă, Eu îl iubesc si pe acela asa cum e. Dă-te de partea Mea, ca să-l iubesti si tu. Eu îl iubesc asa cum este. Căci de aceea îl tin în viată. Dă-te de partea Mea si lasă, nu-l mai dusmăni; Eu sunt Dumnezeu si tot Eu te tin si pe tine. Tu câte greseli faci si ti le trec cu vederea?" Acest dialog intim, cu smerenie să se facă, si tu esti asigurat. Si răsare cu orice chip iubirea, fără de care nu se poate face nimic, chiar dacă ai da muntii la o parte; chiar dacă ti-ai sfâsia trupul să ardă pentru Hristos. Milostenia nu este numai să dai din traistă. Milostenie este că accepti pe un om să stea lângă tine, fără să îl alungi în gând. Ai un coleg care are un necaz, trebuie să stii să-i faci o mângâiere, să-i descretesti fruntea. La săraci poti să faci o rugăciune scurtă: "Doamne, miluieste-l!", dacă nu poti să-i dai, că esti în tramvai si el este pe trotuar. Intrebarea se pune, cum ne este inima noastră

în legătură cu suferinta din jur? Cel mai mare lucru de care vom fi întrebati la Judecata de apoi este: "De ce nu am dat mai multă atentie semenilor nostri?"

Există poruncă în învătătura crestină: să se respecte toată făptura, cu atât mai mult fiinta omenească, care are "chip" si "asemănare". Si firea pervertită, bineînteles, te îndeamnă să tii cont numai de al tău, si foarte greu te rupi si pentru celălalt. Si tocmai asta e porunca: să te rupi. Eu v-am spus uneori; dacă nu, spun acum: Era într-o situatie, parcă era vis, dar tare a fost parcă real, asa... Murisem, si mă uitam, cum se spune, la moartea mea, căci sufletul nu moare. Mă uitam la mine în cosciug si când a ajuns cosciugul să intre în groapă am zis: "Ce bine este dacă lasi ceva din tine afară! Aceea te va ajuta si pe tine să trăiesti mereu". Milostenia este ceva din tine. Si Alexandru Vlahută zice: "Mila e toată Scriptura!"

A milostivi pe unul, pe altul, aici se arată că tu esti Hristos. Apoi, nici nu stii că acela pe care îl ajuti poate să fie Hristos. El nu întinde mâna să-i dai. El întinde mâna să-ti dea împărătia cerului si tu nu observi. Si, de regulă, oamenii caută bănutul cel mai mic.

Fratii mei, tineti minte: cersetorii sunt personaje biblice! Ai trecut pe lângă mântuirea ta asa de usor! Si mai grozav, l-ai dispretuit pe cersetor! Cersetorii nu pier niciodată. Fac sobor la margine de drum si împart ce s-a căpătat, si zic: "Asta-i de la cutare. Pomeneste-l, Doamne, întru împărătia Ta!" Si are valoare. Mântuitorul, ca să ne încurajeze, a spus: însutit veti primi! Vrei să te îmbogătesti? Dă tot ce ai! Primesti însutit! Lucrul acesta nu-l vorbesc de la mine. Dacă ati cunoaste viata Sfântului Ioan cel Milostiv, v-ati înspăimânta! Sfântul Ioan, când s-a dus în respectiva arhiepiscopie, a întrebat: "Cât aur are arhiepiscopia?" Si i s-a răspuns: "Atâtea litre de aur!" "Dati-i la săraci!" Când au auzit, economii ăia au zis că îi sărăceste. Si a venit înapoi însutit fată de cât a dat. Iar dădea, iar venea însutit. Economii cârteau mereu! Vezi, nu observă omul când primeste, dar observă când dă. Dar venea însutit cu precizie! Este cuvânt din Scriptură. Eu nu am dreptul să-l contrazic pe acest cuvânt. Si obisnuiti-vă cu autoritatea cuvintelor din Sfânta Scriptură. Tainele Bisericii s-au făcut pe temeiul cuvintelor din Scriptură. "Ce dezlegati voi, dezleg si Eu". Asa a luat nastere Taina Pocăintei.

A venit o doamnă la arhiepiscopie să dea o donatie. Si a întrebat-o Sfântul Ioan: "Cât doriti să dati, doamnă?" "Atât!" Sfântul Ioan se astepta să primească însutit, iar cât dădea doamna asta nu era însutit. Si a întrebat-o: "Atât ai vrut cu adevărat să dai?" "Nu! Am vrut să dau atâta, dar când am scris suma, o mână nevăzută a sters si a scris cât dau eu acum".

Ce se întâmplase? Economii nu au dat la săraci cât a zis Sfântul Ioan. Au dat mai putin. Si corespundea cu cât a adus femeia asta însutit. Sfântul Ioan i-a mustrat: "Uite cine sărăceste arhiepiscopia!" Si s-a ajuns să dea câte o corabie cu aur, si veneau o sută înapoi; si s-a umplut Marea Mediterană cu corăbii pline cu aur mergând la Sfântul Ioan. Si s-a auzit glas din cer: "Să vedem, Ioane, cine este mai milostiv: tu sau Eu?" S-a verificat cu ape, cu corăbii si cu aur cuvântul Scripturii. Deci, obisnuiti-vă să nu trăiti numai voi, ci să trăiti în toti care sunt cu voi.

Există poruncă mare repetată de Iisus Hristos, încât insistă: "Să vă iubiti unul pe altul." Vedeti, cu orice chip trebuie să fim controlati, dacă avem acest sentiment de iubire pentru toti. Practic e greu. Nu poti chiar să iubesti pe toti. Bine, asta se întelege. Dar, cu nici un chip să nu urâti! Dacă nu urăsti, nu mai esti în apă, esti pe scară, pe prima treaptă. Dar esti pe uscat! Si sigur că treptele merg până la treapta dragostei de sus. Esti liber si ai posibilitatea de a urca, dacă nu urăsti. Deci este un început doar. Ce se numeste scară: "Două lemne hodo-lemne si un brat de ălea măruntele!" Adică, dacă esti pe prima treaptă esti salvat. Dar ceva sfânt din noi, creându-ne Dumnezeu singur numai pentru Dumnezeu si poruncindu-ne să iubim, ne-a dat si putinta să iubim. Si atunci ceva sfânt din noi ne spune: "De ce să stau chiar asa pe ultima treaptă? Ia să păsesc mai sus!" Se întâmplă de capeti o bucurie pe care nu o cunosteai, dar care te odihneste si te sileste la a treia treaptă. Si tot asa, si tot asa, până când ajungem la dragoste, care este legătura desăvârsirii.

Mântuitorul nu spune că sunt treizeci de trepte, cum arată Sfântul Ioan Scărarul. Spune: "Să vă iubiti" vorbeste la superlativ si termină. Dar acum, noi, care ne întâlnim cu neputintele noastre si cu frecusul, lipsa de educatie la un adversar, dintre două rele, alegem răul cel mai mic. Decât să-l urăsc, mai bine mă asez pe prima treaptă si nu-l urăsc. Si mă tin cu mâinile de treapta de sus. Dacă te tii cu mâinile de treapta de sus, înseamnă că e posibil să ajungi la ea, că e deja în mâna ta. Este poruncâ. Nu mai avem voie să comentăm, decât, cu orice chip, să stabilim relatii măcar la "Bună ziua", sau să nu urăsti pe nimeni. Degeaba ne zbatem, degeaba împlinim alte porunci crestine, dacă n-avem relatie cu cineva. Frătiile voastre trebuie să stiti că inima noastră trebuie să fie mereu liberă pentru Hristos. Că un dusmănel, care stă cocotat pe acolo pe undeva în zona asta grozavă a inimii, îl îndepărtează pe Hristos din inima ta. Adică nu vrea Hristos să stea cu dusmănelul ăla. Că nu există relatie între rău si bine. Mântuitorul zice: "Să-mi dai toată viata, toată fiinta ta!" Dracul zice: "Mie să-mi dai numai un deget!" Că prin asta el te stăpâneste cu totul. Deja e lângă tine. Nu mai este Hristos lângă tine, dacă tu i-ai dat o unghie de la un deget. Nu trebuie recunoscut.

De aceea, nici nu se stă de vorbă cu dracul. E o greseală mare când mai spun unii: "L-am certat pe dracul!" Lui îi convine foarte mult dialogul cu omul. Să te rogi! El fuge de rugăciunea pe care o faci tu. Dacă îl simti că într-un fel te munceste fizic, sau te deranjează te miri cum, roagă-te la Hristos: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-mă pe mine, păcătosul!" Că vă este la îndemână o rugăciune ca asta. Dar nu cu agitatie, ci cu calm si cu stăpânire de sine. Pentru că, vă repet acum, sunt sigur că v-am mai spus, oricare ar fi motivul unei întristări, sau al unei mâhniri, este numai si numai de la draci. Harul lui Dumnezeu nu vine unde-i o mâhnire, unde-i o întristare, deoarece cu astfel de bogătie nu stii ce să faci si o risipesti. Si, din prudentă, nici nu te stăpâneste acest har, dar vine unde-i linistire sufletească, unde fiinta noastră transformă ca un mare aparat de reactie acest har al lui Dumnezeu cu hotărârile tale de a misca, de a te împlini, si uite asa ajungi la măsura omului desăvârsit, ca să nu vorbesc chiar să fii un dumnezeu după har, bineînteles. Dar pe fondul unei stări de veselie, viata duhovnicească nu se vede, dar se simte. Simti că ai mândrie. Insă smerenia nu se prea simte! Niciodată un om nu spune: "Eu sunt smerit!" Dar se simte totusi o bucurie sufletească pentru că ai un fior de relatie caldă cu lumea.

Dacă rationalizezi relatia ta cu lumea pe motiv că sunt liber să nu primesc vizita fratelui e un câstig. Dar e un câstig minor, fără rezultate mai avansate. Trebuie să-l iubesti cu adevărat cu inima. Strategic vă dau un sfat: nu poti să-l iubesti pe vrăjmas de prima oară, dar asează-te pe pozitia să nu-l urăsti. Si dacă te găseste moartea pe pozitia de a nu-l dusmăni, tu mori ca un iubitor de vrăjmas, cu harul lui Dumnezeu.

Să stiti că e foarte drăcească lucrare, ura asta a aproapelui. Prima dată asta vine: "Ah, ce i-as face!" Dragă, cele zece porunci nu trebuie învătate ca la scoală: "Dacii si romanii", si începi să spui istoria dacilor si a romanilor ca pe apă. Nu! Trebuie cu orice chip să împlinim aceste porunci. Poti să te prezinti la duhovnic că n-ai împlinit o poruncă, că o împrejurare, sau o stare de lucruri te-a oprit. Se analizează de ce nu ai putut, capeti circumstante atenuante, dar cu nici un chip să nu crezi că esti scutit total, că o împrejurare s-a creat si tu nu ai împlinit porunca.

Ai lucrat Duminica. Porunca Bisericii este să nu se lucreze. Dar o împrejurare oarecare te-a silit să lucrezi. Nu-i nici o mustrare, poate e nevoie să te spovedesti că ai muncit, fără canonisire. Nu s-a gătit mâncare pentru Duminică. Si există o altă poruncă care spune: "Cine posteste sâmbăta sau Duminica este certat de Biserică". Si atunci ce faci ca să nu postesti Duminica? N-am mâncare făcută fac mâncare. Deci am muncit Duminica. Dar, dintre două rele, alegi răul cel mai mic. Dar am salvat porunca care spunea să nu postesti Duminica.

Doi insi sau hotărât să se ducă la Ierusalim. Se mergea pe jos în conditii grele, nu erau mijloace de transport. Mergând ei spre Ierusalim au intrat să găzduiască la o casă, unde i-au găsit pe toti bolnavi. Au sărit amândoi, i-au ajutat cât au putut. Dar unul dintre ei a zis: "Eu nu mai merg la Ierusalim căci nu pot să părăsesc pe cei bolnavi" "Cum, dragă, că noi ne-am hotărât. Unde-i hotărârea noastră?" Si a plecat celălalt singur si a ajuns la Ierusalim. Acolo era o mare aglomeratie, că era vorba de Inviere.

Pelerinul, ajuns la biserică, a pătruns cu mare greutate prin prima usă de la biserică, si-l vedea pe cel care rămăsese la bolnavi chiar la Altar. Dintre două fapte bune alege fapta cea mai mare. Cel care a îngrijit de bolnavi s-a asezat pe pozitia de vârf a Scripturii: iubirea. Si atunci ce cauti la Ierusalim? Te duci din traditie? Te duci că ai posibilităti? Te duci că ai timp, sau că ai avut bani? Dacă tu ai lăsat vreo dusmănie în urma ta? Porunca iubirii e o poruncă mare, de aceea insistâ Mântuitorul. Deci e o întrebare justificată; să ne-o punem toti: "Iubesc sau nu iubesc?", că e poruncă, dragă! Să nu credeti că Mântuitorul a vorbit numai pentru veacul respectiv, pentru Apostoli. Nu. A vorbit pentru toate timpurile. Si noi avem bogătia că suntem crestini. Si atunci sigur nu o să urmăm pe cutare Tutankamon, sau pe Buda. Noi urmăm pe Hristos. Băgati de seamă, iubirea e criteriu de judecată! Evanghelia care se citeste la Duminica Judecătii de apoi este aceasta: "Am fost bolnav, si nu m-ati îngrijit. Am fost însetat, si nu mi-ati dat să beau. Am fost flămând, si nu m-ati săturat". Nu vorbeste nici de alte artaguri si nu stiu ce. Vorbeste numai de iubire. De ce ai urât? Dovadă că tu nu ai iubit, nici măcar nu l-ai respectat, că-i fiintă omenească. L-ai urât. Că nu-l mai recunosti ca fiintă omenească, din momentul din care îl urăsti. Si atunci ne osândim cu asta. Vorbesti de rău cu atâta usurintâ si cu atâta motivare intimă. Si chiar dacă esti întrebat, răspunzi:

"Dar ce, numai eu vorbesc!? La urma urmei merită". Ei bine, vă spun, e un păcat foarte mare. Nu numai că nu-l iubesti, dar îl dusmănesti, îl urăsti. Atunci tu ai făcut crimă, nu dragoste.

Dacă pomenim pe cineva, este poate departe de tine, nu are cum să stie că tu îl pomenesti. Tu esti în comuniune cu cel pe care l-ai pomenit. Dumnezeu, pentru rugăciunea ta, îl ajută pe el, si tu, constient, vrei să fii împlinitor al poruncilor date de Dumnezeu: te numesti un mântuitor cândva si undeva.

Tu pomenindu-l pe el, îl ajută Dumnezeu. Dumnezeu ti-a auzit rugăciunea.

Chiar Traian, care a fost un păgân, a avut o fiică, Drosida, care a ajuns Sfânta Mucenită Drosida. S-a botezat singură, drăgălasa. Impăratului Traian i se dusese vestea, si a rămas vorba: "Bun ca Traian".

Era un suflet bun, drept, nu i se cerea mai mult decât să fie drept.

Sfântul Grigorie Dialogul, văzând atâtea lucruri făcute de Traian si că a avut un nume asa de consacrat, s-a rugat lui Dumnezeu pentru el ca să-l ierte. Sfântul Grigorie a trăit în anul 500, de când avem Sfânta Liturghie a Sfântului Grigorie Dialogul. Si s-a rugat lui Dumnezeu să-l ierte pe Traian. Deci, a intrat într-un dialog cu Cerul si a auzit un glas:

"Dumnezeu ti-a auzit rugăciunea, dar mai mult să nu te rogi pentru păgâni". Sfântul Grigorie Dialogul a intrat într-un dialog cu Cel ce mântuieste si i-a dat putinta lui Traian să fie si el în împărătia mântuitilor.

Tu, dacă pomenesti pe cineva, trăiesti cu toată lumea, cu fratii tăi de credintă. Si sunt obligati fată de cel care îi ajută la mântuire într-o formă anonimă, dar stie Dumnezeu.

Mai departe, după rugăciune, tine relatia cu omul. Aruncă-i un zâmbet, ca să vadă că nu îi esti dusman. Nu un rânjet. Aruncă-i un zâmbet, dacă te provoacă.

Dragă, eu am sustinut un adevăr. Frătia ta ai fost în situatia să fii în afară de adevăr. Că te-a lezat punctul meu de vedere, al adevărului, nu-i vina mea. E vina ta care nu esti cu Adevărul. Acesta, să zicem că este un motiv material care a stricat relatia.

Noi nu putem forma legi de iubire de la noi. Porunca: "să iubesti" este si pentru ei. Ce să facem, pentru că răspunsul este ăsta: există si rai si iad. S-a dat putinta fiecăruia să nu se ducă în iad si totusi s-au dus si în iad. Ce să facem? Noi ne facem datoria să iubim, că si pe cei din iad îi iubeste Dumnezeu. Dar iubirea lui Dumnezeu îi biciuieste acum. Dreptatea lui Dumnezeu îi tine acolo. Iadul este marea durere a

lui Dumnezeu. Ei îsi dau seama că îi iubeste Dumnezeu, si tocmai aceasta îi chinuie. "Uite, ne iubeste si acum, deci, ce ar fi fost să-L fi urmat pe Hristos?" Ce n-a facut Hristos să-i scape pe oameni de iad?

Uite, dialogam în ce priveste mântuirea. De ce mergi pe o cărăruie oarecare si nu mergi pe soseaua bătută, care duce la Ierusalim? Pe soseaua asta te mai lovesti de pietre, dar nu părăsesti soseaua pentru sângerările rănilor. Te pansezi, dar tine-te de sosea, că harul nu vine decât pe soseaua asta, nu vine pe toate cărările. Insă nu trebuie sâ schimbăm discutia, că avem de-a face cu oameni îndărătnici. Uite, tu te duci la un prieten care are un câine rău. Câinele nu stie că esti prieten cu stăpânul, si latră la tine. Dar tu nu tii cont că latră câinele, tu îl iubesti pe stăpânul lui si te duci la el.

Solutia este să-i zâmbesc, să-l pomenesc si să nu-l urăsc, asa cum este. Eu îmi doresc foarte mult să-mi păstrez această sfântă libertate, această curătire a inimii, că Hristos nu vine în inima ta dacă este un dusman acolo. Nu vă mai preocupati cu: "Uite, eu i-am zâmbit si el mi-a rânjit". Dacă esti pe linia adevărului poti să fii foarte sigur: "Doamne, eu sunt de vină, că e fratele meu!" Asa.